

De repressie te Brugge na de slag bij Westrozebeke.

1 December 1382 — 31 Augustus 1384.

BIJDRAGE TOT DE KENNIS VAN DE SOCIALE EN ECONOMISCHE TOESTAND VAN DE BRUGSE BEVOLKING.

Het laatste vierde van de XIVe eeuw was een beroerde tijd in het graafschap Vlaanderen. In de Vlaamse steden heerste onenigheid tussen de «goeden» en de «quaden». De goeden waren de partijgangers van graaf Lodewijk van Male en behoorden tot de rijke poorters, de kooplieden en de welgestelde ambachtslieden. De arme ambachtslieden vormden de partij der kwaden.

In 1379 had Brugge van de graaf de toelating bekomen om een kanaal te graven van het Zwin naar de Leie, ten einde meer water naar het Zwin aan te voeren, en er alzo de verzanding tegen te werken.

Toen de Brugse werklieden met hun graafwerken te Aalter het grondgebied van de Oude Burg van Gent bereikten, werden ze vermoord en hun werken vernield door de Gentse Witte Kaproenen onder leiding van Jan Yoens, deken der Gentse schippers. Deze laatsten vreesden dat de gehele scheepvaart van de Leie naar Brugge zou afgeleid worden tot grote schade van de stad Gent.

Bij het terugkeren van de Witte Kaproenen te Gent, maakten de Gentse wevers zich meester van het stadsbestuur. Te Brugge en te Ieper volgden de wevers hun voorbeeld. Gent werd meester over geheel Vlaanderen, waar alleen de stad Oudenaarde getrouw bleef aan Lodewijk van Male.

Deze laatste was verplicht te onderhandelen met de opstandelingen en beloofde op 1 December 1379 hun grieven te onderzoeken.

Dit onderzoek gaf aanleiding tot nieuwe moeilijkheden. De Gentse wevers kwamen opnieuw onder de wapens. Hun Brugse collegas die niet talrijk genoeg waren om zich van het stadsbestuur meester te maken, riepen de hulp in van hun Gentse ambtgenoten. Toen deze laatsten te Brugge toekwamen op 29 Mei 1380 werden ze uiteengeslagen door de makelaars, de beenhouwers en de vishandelaars, bijgestaan door de meerderheid der andere Brugse ambachten.

Gent alleen bleef in opstand. In de twee volgende jaren werd deze stad driemaal belegerd, zonder dat de graaf ze tot overgave kon dwingen. In 1382 heerste er hongersnood te Gent. Liever dan zich te onderwerpen, besloot Filips van Artevelde, die er het gezag voerde, met 5.000 man Brugge aan te vallen, die het hoofd was van de partij der goeden, en waar de graaf verbleef.

Op 3 Mei 1382, Heilig Bloeddag, wachtte het Gentse leger zijn tegenstrevers af op het Beverhoutsveld. Na de processie van het H. Bloed, en in volle feestroes, trokken de Bruggelingen de vijand te gemoet, niettegenstaande de graaf hun had aangeraden de aanval uit te stellen tot de volgende dag. De Bruggelingen werden op de vlucht gejaagd en op den voet gevolgd door de Gentenaren die zich van de stad Brugge meester maakten. De graaf kon verkleed de stad verlaten gedurende de nacht.

Als gouverneur van Brugge werd de Gentenaar Pieter van den Bossche aangesteld, bijgestaan door een Brugse kapitein, de lijnwaadhandelaar Pieter de Winter.

Om de Bruggelingen te beletten het Gentse juk af te werpen, liet Filips van Artevelde, op 4 Mei drie stadspoorten : de Katelijne-, de Gent- en de Kruispoorten afbreken en er de stadsvesting opvullen.

Vierhonderd rijke Brugse poorters werden als gijzelaars naar Gent gevoerd, om er borg te staan voor de getrouwheid van hun vaderstad.

Weldra waren de Gentenaren opnieuw meester in geheel Vlaanderen, waar alleen Dendermonde en Oudenaarde tegenstand boden.

Lodewijk van Male was verplicht de hulp in te roepen van de Franse koning, die in October 1382 met zijn leger naar Vlaanderen kwam. De eerste tegenstand ontmoette hij te Komen. Het Vlaamse leger, waar de meeste strijders opgetrokken waren onder dwang van de Gentenaren, werd op 27 November 1382 uiteengeslagen op den Goudberg tussen Passchendale en Westrozebeke, waar Filips van Artevelde sneuvelde.

Brugge zond terstond vier Minderbroeders naar de koning van Frankrijk om de onderwerping van de stad aan te bieden.

Gent hield echter nog stand onder de leiding van Frans Ackerman, en sloot slechts vrede met hertog Filips de Stoute op 18 December 1385.

DE VERBEURDVERKLARINGEN TE BRUGGE.

I. BRONNEN¹.

Over de repressie zijn we tamelijk goed ingelicht dank aan de rekeningen van de verbeurde goederen en aan de baljuwrekeningen.

We bezitten zes rekeningen van de verbeurde goederen :

1°. Rekening van Joos van Halewin en Willem Slijp, ontvangers der verbeurde goederen in de stad Brugge van 1 De-

---

(1) Voor de verzendingen naar de bronnen wordt ieder rekening aangeduid door zijn volgnummer in Romeinse cijfers (I tot IX) ; het tweede cijfer geeft het volgnummer van de verbeurdverklaring in de rekening. Voor de door N. de Pauw uitgegeven rekeningen, wordt verzonden naar de bladzijde.

cember tot 14 Januari 1383. (Algemeen Rijksarchief te Brussel. Rolrekening n^r 2018).

2°. Rekening van Willem Slijp en Gilles Spierinc, van 4 Januari tot 4 Mei 1383. (Rolrekening n^r 2017).

3°. Rekening van Willem Slijp en Gilles Spierinc van 5 Mei tot 6 Augustus 1383 (Algemeen Rijksarchief te Brussel, Rekenkamer, reg. n^r 18244).

4°. Rekening van Willem Slijp en Thomas van Scoenvelt, van 5 Augustus 1383 tot 10 Maart 1384. (Rekenkamer, reg. n^r 48986).

5°. Rekening van Willem Slijp en Thomas van Scoenvelt, van 2 Maart tot 19 September 1384. (Rolrekening, n^r 2019).

6°. Rekening van Willem Slijp en Thomas van Scoenvelt, van 17 September tot 31 October 1384. (Rolrekening, n^r 2020).

De eerste twee rekeningen geven alleen de opbrengst van de verbeurdverklaring, steunende op de inventarissen die ervan werden opgemaakt «alsoot tinventoris verclaerst». Deze inventarissen zijn verdwenen. De vier volgende rekeningen geven voor ieder verbeurdverklaring een gedetailleerde inventaris van het aanwezige bezit. Enkele dezer inventarissen, die buitengewoon belangrijk zijn voor de kennis van het bezit van onze voorouders, worden in bijlage afgedrukt.

Wanneer het een huwelijksgemeenschap betreft, werd de helft van het bezit verbeurd verklaard. Dit verbeurde bezit werd meestal aangekocht door de vrouw of de kinderen van de gestrafte. Slechts bij gemis aan familieleden, of als deze weigerden het goed af te kopen, werd het bezit verkocht aan vreemden.

Voor het opmaken van de inventaris gingen de ontvangers rond met hun gevolg. Ze werden begeleid door de «colvedragers» of politiewacht van den baljuw, «mits dat sise hemlieden hebben moesten ghelijc dat noet was, ghemerct den

staet vander stede»². Alles was dus nog niet rustig te Brugge.

De getuigenis van de geburen werd ingeroepen om het verdoken goed terug te vinden en om over het bedrag van de schulden ingelicht te zijn. Er werd ook beroep gedaan op verklikkers. Zo zien we dat Martin den Ardre, samen met den trompetter van de Brugse kapitein Pieter de Winter, ter kennis van de ontvangers brachten waar het zilver van Pieter weggedoken was, alsook een som van 180 lib. par., die aan de « joncvrauwe sVrients » in bewaring gegeven was. De verklikkers ontvingen voor hun moeite 72 lib.³. Deze « joncvrauwe » werd daarom veroordeeld tot 240 lib. boete⁴.

Een erfenis werd verbeurd die toekwam aan minderjarige kinderen uit Lokeren en Sint-Niklaas, omdat deze op vijandelijk gebied verbleven. Degene die deze erfenis ter kennis hadden gebracht van den baljuw, « diet wrouchden », ontvingen 6 lb. op 120 lb.⁵.

De rekeningen van de te Brugge verbeurde goederen zijn niet volledig. Nog andere Brugse opstandelingen, die terecht gesteld werden, zijn er niet in opgenomen.

Nevens de rekeningen van de verbeurde goederen hebben we nog drie rekeningen van den baljuw van Brugge :

7°. Rekening van Willem Slijp, baljuw van Brugge, van 4 Januari tot 3 Mei 1383. Uitgegeven door N. de Pauw, *Jehan Froissart's Cronyke van Vlaenderen*. Gent, Kon. Vlaamsche Academie, 1900, II° Deel, bl. 58-95.

8°. Rekening van dezelfde baljuw, van 4 Mei 1383 tot 1 Maart 1384. (Algemeen Rijksarchief te Brussel, Rolrekening, n° 1032. Alleen de uitgaven staan afgedrukt bij N. de Pauw, a. w., bl. 96-106).

9°. Rekening van dezelfde baljuw, van 2 Maart tot 19 Sep-

(2) Rekening II, uitgaven.

(3) I, 54.

(4) VII, bl. 82.

(5) III, 14.

tember 1384. (Rolrekening, n° 1033. Alleen de uitgaven staan afgedrukt bij N. de Pauw, *a. w.*, bl. 107-114).

Gebruikte Munt.

De rekeningen werden opgemaakt in ponden parisis ($1\frac{1}{12}$ van een pond groten). Overal waar een andere munt gebruikt werd, heb ik ze, voor deze studie, omgerekend in parisis munt.

II. DE REPRESSIE.

De repressie van den opstand was zeer streng. Veel mensen werden aangehouden. De grafelijke gevangenis « het Steen », was te klein, en men had ze ondergebracht in de « Love » of woonhuis van den graaf op den Burg⁶. De meeste van deze gevangenen werden later terecht gesteld.

Van Januari tot Mei 1383 werden 123 personen ter dood gebracht; één ervan werd gevierendeeld. In de rekening van de Brugse baljuw, van Mei 1383 tot Maart 1384, staan de namen van de 26 opstandelingen die te Brugge terecht gesteld werden door de schout en 53 door de baljuw. Van deze door den schout terecht gesteld staat de wijze van uitvoering erbij geschreven: één werd gesleept, 16 stierven op het wiel, negen werden onthoofd, daaronder Jan van Atrecht, een geestelijke gehecht aan den persoon van Pieter van den Bossche, en een stierf aan de galg⁷.

Later, van Maart tot September 1384, werden nog vijf opstandelingen te Brugge terecht gesteld: twee op een wiel, een aan de galg, een aan een boom, en een werd onthoofd. Daarbij werden er nog zestien ter dood gebracht op bevel van den baljuw⁸. Deze 224 terechtgestelden waren niet allen Bruggelingen.

(6) VII, bl. 94.

(7) VIII, bl. 104-106. De gevierendeelde was Clais f. Gillis, een verrader uit het Brugse Vrije. Zijn hoofd werd op een lans geplaatst aan een van de stadspoorten. Voor de gewone terechtstellingen ontving de beul één lb. « tstic »; voor het vierendelen 12 lb. (II, uitgaven).

(8) IX, bl. 114.

Andere beschuldigten werden losgelaten na het betalen van een geldboete. Ze hadden zich schuldig gemaakt aan het stelen van het goed van de graaf en van zijn partijgangers, na de slag van het Beverhoutsveld. Meestal kon hun schuld niet bewezen worden, en zo werd een transactie gesloten voor hun vrijlating. Andere hadden goed achtergehouden van gevluchte opstandelingen. Nog andere hadden « worden gheseit... contrarie minen heere ».

Betrekkingen met de vijand, vooral met de stad Gent, zonder de toelating van de graaf of van de baljuw, werden gestraft met 120 lb. boete als het bewezen was, en met mindere sommen 48 lb. en 7 lb. 4 s., wanneer « ment niet claerlijke... bevinden ne mochte »⁹. Een ambachtsman werd 120 lb. geboet omdat hij « scharwettere » geweest was van Pieter de Winter. Hij was geen opstandeling, maar zijn ambacht moest een scharwetter of politieagent leveren en het lot viel op hem¹⁰. Iemand die zou beweerd hebben dat hij te Rozebeke medegestreden had, werd 40 lb. geboet, alhoewel men het niet kon bewijzen¹¹.

De klederen van Jan Boid van Nieuwpoort, die daar gestorven was, werden aangeslagen bij een oude klederkoper te Sluis. De enen beweerden dat Jan gesneuveld was al strijdende tegen de Engelsen die in Vlaanderen binnengevallen waren met den bisschop van Norwich, de andere beweerden dat hij als opstandeling medestreed met de Engelsen. Alhoewel men geen zekerheid had, moest zijn weduwe toch 24 lb. betalen aan den ontvanger der verbeurde goederen¹².

Ook de gijzelaars, die na de slag van het Beverhoutsveld door de stad Brugge naar Gent moesten gezonden worden, als waarborg van de getrouwheid van hun stad aan Filips van

---

(9) VII, bl. 75-81.

(10) VII, bl. 81.

(11) VII, bl. 83

(12) IV, 11.

Artevelde, en die uit Gent niet weggevlucht waren, werden op dezelfde voet gesteld als de opstandelingen. Hun goed werd ook verbeurd. Een ervan, Willem Snellaers, was te Gent als gijzelaar gestorven. Met zijn weduwe en zijn kinderen sloot de baljuw een transactie voor 500 lb., omdat men tegen hem geen andere beschuldigingen kon inbrengen dan zijn gijzelaarschap¹³.

De baljuw liet zekere verdachten terugkeren mits het betalen van een bepaalde som; maar ze moesten borgen stellen die ervoor moesten zorg dragen dat de verdachte voor de baljuw zou verschijnen, wanneer hij opgeroepen werd om te verantwoorden in geval men zwaardere feiten te zijnen laste ontdekte. Zo mocht de schachtmaker Pieter Wistert terugkeren, maar hij moest borgen stellen dat hij zich te Rijsel zou gaan verrechtvaardigen voor de graaf. Hij vluchtte echter en de borgen moesten 360 lb. boete betalen, die ze dan later terugvorderden uit het bezit van Pieter¹⁴.

De vrouw van den hoofdschuldige Pieter de Winter werd op 1 Januari 1383 naar Rijsel gevoerd om voor de graaf te verschijnen, samen met mevrouw van Straten. Deze laatste was begeleid door een «cameniere» en een meid. Reeds vroeger was het zilverwerk, dat bij mevrouw van Straten gevonden was, naar Rijsel overgebracht. Wat haar of haar echtgenoot ten laste gelegd werd, kon ik niet vinden¹⁵.

Claikin den Clerc, een dertienjarige jongen, was uit Brugge weggetrokken rond de tijd van de slag bij Rozebeke. Alhoewel zijn voogden beweerden dat hij te jong was om wapens te dragen en dat hij naar Frankrijk was vertrokken, eiste de baljuw toch 96 lb. van de 240 lb. die hij als wees bezat¹⁶. De erfgenamen van de schoenmaker Gillis Coppiere, die te

---

(13) IV, 9.

(14) Zie bijlage, n° 3.

(15) II, uitgaven.

(16) IV, 13.

Rozebeke gesneuveld was, moesten toch 7 lb. 4 s. betalen, alhoewel het een « onnoosel man » was, die verplicht werd op te trekken¹⁷.

De wever Jacob Tibelin had geen deel genomen aan de opstand, maar toen hij vernam na de slag bij Rozebeke dat het Franse leger, met zijn Bretoense wapenlieden naar Brugge afkwam, was hij uit de stad gevlucht. Deze Bretoenen immers waren berucht om hun wreedheid. Jan Tibelin mocht terugkeren mits het betalen van 180 lb. en het verlies van 60 lb. die de baljuw in zijn plaats ontvangen had van een schuldenaar. Zijn schrik koste hem dus 240 lb.¹⁸.

Inwoners van het vijandelijk gebied, die moesten erven van een Brugse ingezetene, zagen hun erfdeel verbeurd¹⁹.

Gedurende de onlusten waren de stedelijke voorrechten geschorst. Zoo zien we het goed verbeuren van de overleden vrouw van Augustin de Moor, omdat ze bastaard was. Noch zij, noch haar man hadden deelgenomen aan de opstand²⁰.

III. REDEN DER VERBEURDVERKLARING.

Het goed van 281 personen werd te Brugge verbeurd. Voor de meeste werd de oorzaak van de verbeurdverklaring vermeld.

A. *Gesneuveld vóór Oudenaarde* : 1 kleermaker.

B. *Gesneuveld te Komen* : 7.

(17) I, 27.

(18) I, 47. Te Diksmuide had « Margriete, Clais Maderswive » haar zelfmoord uit vrees van de Bretoenen, toch werd het derde van haar bezit door den baljuw verbeurd (VIII, bl. 67). Te Bekegem hadden ze de twee kinderen van Jan van der Lepe, gesneuveld als opstandeling, medegenomen en er veel geplunderd (Algemeen Rijksarchief te Brussel, Rekenkamer, reg. n° 48987, f° 25).

(19) VI, 1 ; IV, 33 ; en V, 8.

(20) V, 9. In Mei 1289 verzaakte graaf Gwijde van Dampierre aan zijn rechten op de nalatenschap van de Brugse bastaarden. (L. Gilliodts, *Coutume de la Ville de Bruges*. Deel I, Brussel, 1874, bl. 256).

1 tapijtwever.	1 metsersknaap.
1 graanhandelaar.	2 waarvan het beroep niet
1 plaveier.	werd aangegeven.
1 gareelkruier.	

C. *Gesneuveld te Westrozebeke* : 111.

14 wevers, waaronder 2 lin-	1 kleinsmid (lormier).
nenwevers.	1 zouthandelaar.
9 kleermakers.	1 brouwer.
5 smeden.	1 schoenmaker.
5 schoenmakers.	1 schoenlapper.
4 messenmakers.	1 herbergier.
3 makelaars.	1 grauwwerker.
3 timmerlieden.	1 grauwwerkersknaap.
3 bakkers.	1 dagloner (winnebrood).
3 scheerders.	1 mercenier.
2 volders.	1 kaarsgieter.
2 huidevetters.	1 bontwerker (voederare).
2 ketelslagers.	1 mostaardmaker.
2 kortewagenkruiers.	1 pijnder.
1 draaiier.	1 kaardenmaker.
1 paternostermaker.	1 teerlingmaker.
1 bleker.	1 wagenvoerder.
1 stadstrompetter.	1 lakenstrijker.
31 waarvan het beroep niet	1 stedegarsoen.
werd aangegeven.	

D. *Gesneuveld te Saint-Venant* met het Engelse leger van den bisschop van Norwich : 2 wevers.

E. *Terecht gesteld* : 29.

3 wevers.	1 schoenlapper.
2 timmerlieden.	1 advocaat (taelman).
2 oude kleerkopers.	1 arbeider van de vismarkt.
2 plaasteraars.	1 scheerder.
2 schoenmakers.	1 beul van de stad Brugge.

1 tegeldekker.	1 smid.
1 makelaar.	9 waarvan het beroep niet
1 bakker.	werd aangegeven.

F. *Gestorven zonder nadere aangave* : 27.

4 wevers.	1 kleinsmid.
2 schoenmakers.	1 pasteibakker.
2 timmerlieden.	1 kleermaker.
2 bakkers.	1 metsers.
1 pijnder.	1 pottengieter.
1 oude kleerkoper.	8 waarvan het beroep niet
1 huidevetter.	werd aangegeven.
1 smid.	

G. *Gevlucht en gebannen* : 88.

21 wevers.	1 fruitenier.
3 smeden.	1 schrijnwerker.
3 merceniërs.	1 grauwwerker.
2 huidevetters.	1 bakker.
2 schoenmakers.	1 pelsmaker.
2 messenmakers.	1 timmerman.
2 barbiers.	1 schachtmaker.
2 vleeshouwers.	1 stadspensionaris.
2 oude kleerkopers.	1 stadsklerk.
1 volder.	3 gijzelaars.
1 verver.	1 Genuees.
1 schipper.	1 Oosterling.
1 scheerder.	2 hosteliers.
1 kortewagenkruier.	26 waarvan het beroep niet
1 oude ijzerkoper.	werd aangegeven.
1 kaarsgieter.	

H. *Personen waarvan het goed verbeurd werd, zonder opgave van reden* : 12.

2 wevers.	1 vleeshouwersknaap.
1 volder.	1 wielmaker.

1 ketelslager.	de Winter en zijn vrouw.
1 wannenmaker.	Mevrouw van Straten.
1 kortewagenkruier.	De lakenkoopman Jan van
De lijnwaadhandelaar Pieter	Varsenare.
- I. *Andere gevallen* : 4.
 Een poorter waarvan de erfgenamen Engelsen waren.
 1 kind van 13 jaren dat de stad verlaten had.
 1 wever gevlucht uit vrees voor de Bretoenen.
 1 bastaard.

V. DE VERBEURDE GEBOUWEN.

1. *Toestand dezer gebouwen.*

Van de aangeslagen *grote huizen* werden er 38 huizen, 5 halve huizen, een $\frac{3}{4}$, een $\frac{5}{8}$ en een $\frac{3}{8}$ van een huis verkocht ; daarvan waren 37 huizen in goeden staat ; en 9 huizen in slechten staat ; dus 19 %. Slechts vijf huizen waren niet belast met renten of cijzen.

Er werden 27 *huisjes* en een half huisje verkocht. 13 huisjes waren in goeden staat en 15 huisjes in slechten staat ; dus 54 %. Slechts een huisje en een half huisje waren niet belast met renten of cijzen.

Er werden 42 *kamers* verkocht, waarvan 32 in goeden staat waren en 10 in slechten staat ; dus 24 %. Slechts een was niet belast met renten of cijzen.

Van de twee verkochte « loven » (schuren), was er één in slechten staat.

Tien aangeslagen huizen werden niet verkocht, drie ervan waren in slechten staat. Van de 9 aangeslagen en niet verkochte huisjes, waren er vier in slechten staat, en van de 8 aangeslagen en niet verkochte kamers, was er één in slechten staat.

2. *Lasten op de huizen.*

Het huis « ten Hane » in de Vlamingstraat, was jaarlijks belast met 113 lb. 10 s. par. ervelijke rente en 96 lb. par. lijfrente (bijlage, 5).

Een huis in de Langestraat was jaarlijks belast met 48 lb. rente en 108 lb. cijnsschuld. Na aftrek van de schulden, werd de waarde ervan geschat op 48 lb. (III, 4).

Een huis in de Spanjaardstraat moest ieder jaar 12 lb. lijfrente en 4 lb. ervelijke landcijns opbrengen. Na aftrek van de schulden, werden $\frac{5}{8}$ ervan verkocht voor 372 lb. Geheel het huis was dus 595 lb. 4 s. waard (V, 24).

Een ander huis op het Sint-Jacobplein was belast met 30 lb. jaarlijkse erfcijs, daarvan was 7 lb. 10 s. niet betaald, en 1 lb. 14 s. jaarlijkse landbouwcijs, die sedert vijf jaren niet betaald was. De waarde van het huis werd geschat, na aftrek van de schulden, op 80 lb. (VI, 5).

Een huis in de Oude Burg was in slechten staat; het was belast met 6 lb. 12 s. per jaar, die sedert 4 jaren niet meer betaald werden. Zijn waarde werd geschat op 168 lb. (VI, 2).

Twee huizen ten Hoye waren samen belast met een jaarlijkse landcijns van 4 lb. 16 s. Ieder huis werd verhuurd tegen 9 lb. 12 s. per jaar. En een huis op den Steenhoudersdijk was belast met 7 lb. 4 s. per jaar en werd verhuurd tegen een jaarlijkse som van 24 lb. (IV, 26).

Twee huizen, één op de Sinte-Annarei en het ander in het Gistelhof waren jaarlijks belast, het eerste met 15 s., die sedert drie jaren niet betaald werden, en het ander met 4 lb. 4 s. sedert vier jaren niet betaald. Hun waarde werd samen geschat op 180 lb. (VI, 1).

Op de Spinolarei was een huis jaarlijks belast met 48 lb. ervelijke rente en 3 lb. 17 s. eeuwige cijns; deze laatste was sedert twee jaren niet betaald. Na aftrek van de schulden werd de waarde van het huis geschat op 120 lb. (IV, 3).

Een onbewoonbaar huis in de Steenstraat was belast met 10 lb. ervelijke rente per jaar; deze waren niet betaald in zes jaren. Na aftrek van de schulden werd het huis geraamd op 40 lb. (VI, 6).

Een ander huis in de Zilverstraat, dat zeer vervallen was,

en met een niet aangegeven bedrag aan schulden belast was, werd geschat op 180 lb. (IV, 54).

Een slecht huis in de Carmersstraat was belast met 24 lb. rente per jaar en 1 lb. 15 s. landcijs, waarvan het 84 lb. ten achter stond (bijlage 31).

De lasten op de kleine huisjes waren niet minder. Een slecht huisje bij de vesting was belast met 6 lb. ervelijke rente, die in vier jaren niet betaald was, en met 2 lb. 4 s. landcijs. Na afrekening van de schulden werd het geschat op 12 lb. par. (IV, 36).

Een ander slecht huisje in de Wulfhagestraat, jaarlijks belast met 2 lb. 16 s. die in vijf jaren niet betaald waren, werd geschat, na afrekening van de schulden, op 30 lb. (V, 9).

Een huisje in de Eekhoutstraat, dat meer belast was dan zijn waarde, werd verhuurd tegen 6 lb. per jaar (IV, 60).

Een vervallen huisje met een « love », bij het Sinte Clara-klooster, belast met veel renten die in vijf jaren niet betaald werden, was geschat op 24 lb. (V, 23).

Een rieten huisje, in slechten toestand, in de Kleine Sint-Janstraat, was belast met 3 lb. per jaar. Het huisje met zijn armen inboedel was geschat op 8 lb. (IV, 20).

Drie kamertjes en een « love » in de Kandelaarstraat, allen vervallen en zonder dak, waren jaarlijks belast met 2 lb. Ze werden geschat op 48 lb. (IV, 38).

Veel huizen stonden dus jaren ten achter met het uitbetalen van de grondrente en de cijzen. Onder de grote huizen stond er een zes jaren ten achter, drie 5 jaren, vijf 4 jaren, één drie jaren en één 2 jaren. Van de kleine huisjes waren er drie 5 jaren ten achter in het betalen, en drie 4 jaren. Van de kamers was er een 3 jaren ten achter en een 2 jaren.

3. *Huurprijs van de huizen.*

In 21 gevallen werden huizen of delen van huizen verbeurd

en vonden geen koper. Zo komt het dat in de rekeningen, de huurprijzen van enkele huizen onder de ontvangsten opgetekend staan.

Een huis in de Violierstraat (Vylrestrate), dat behoorde aan een gevluchte wever, bleef verder bewoond door zijn vrouw, die voor de helft van het huis een wekelijkse huursom van 2 schellingen moest betalen (IV, 66 en V, 15). Een verbeurd verklaard huisje in slechten staat in de Oude Gentweg had twee huurders, die respectievelijk 2 sch. en 1 sch. 6 den. per week betaalden (IV, 43, 44). Een huisje in de Gapaardstraat (Boninswal), was verhuurd voor 2 sch. per week (IV, 65). Drie verbeurde huizen in de Eekhoutstraat werden respectievelijk verhuurd voor 8 sch. per maand, 5 lb. per jaar (nadat de huurder er voor 6 sch. herstellingen betaald had) en het derde voor 6 lb. per jaar (IV, 60-62, 76). Een huisje op Sint-Gillisdorp werd 3 sch. per week verhuurd (V, 18). Drie kleine huisjes (kamers) brachten 3 sch. per week op en een huisje 1 sch. 6 den. (IV, 71, 72). Nog een ander huisje bracht 3 sch. per week op (V, 17). Het huis van een verbannen wever in de Kwekersstraat (Ser Zegerstrate) betaalde 7 sch. per week, maar de helft van de pachtsom moest aan de kinderen uitbetaald worden (IV, 58). Een ander huis in de Bалиestraat betaalde wekelijks 4 sch. (IV, 73); en een huis in de Hauwerstraat 3 sch. (IV, 57). Een «ontdect» huis Bachten Walle (Walplaats of -straat) werd voor een jaar verhuurd tegen 6 lb., nadat er voor 4 lb. 4 s. herstellingen aan uitgevoerd waren (IV, 67). Voor een huis in de Sint-Amandstraat werd 5 sch. per week betaald (IV, 59); terwijl een huis op de Vlamingdam 7 lb. 4 s. per jaar verhuurd werd; de huurder moest echter voor 4 lb. herstellingen en belastingen betalen. Het huisje ernevens betaalde 3 sch. per jaar (IV, 74, 75). Een huisje in de Bалиestraat «zeere ontdect» werd 3 sch. per week verhuurd (V, 14). Vijf kamertjes in Groeninge betaalden

respectievelijk 12 sch. per jaar, 1 sch. 8 d., 12 den., 10 den. en 6 den. per week (IV, 68, 69). Een huis in de Jacobinessenstraat (Clofhamerstrate) werd 2 sch. per week verhuurd (V, 16).

De huurprijzen schommelden nogal veel en stonden niet heel vast.

VI. GELDELIJKE TOESTAND DER OPSTANDELINGEN.

Bij het doorlopen van de inventarissen, ziet men dat veel personen overbelast zijn met schulden. Er schijnt dus veel armoede te heersen in de stad, wat wel een gevolg is van de onlusten der vorige jaren.

Van al de inventarissen is er slechts één waar lopend geld aanwezig is, namelijk bij de poorter Willem Koucke, die geen opstandeling was, maar waarvan de erfgenamen Engelsens waren. Bij hem vond men 360 lb. in klinkende munt. Er was nog een te goed van 1311 lb. tegenover een schuld van 355 lb. 12 s. Al zijn bezittingen: anderhalf huis, veel zilverwerk en rijke meubels werden geschat op 1200 lb. (bijlage, 1).

Buiten deze rijke poorter, vinden we nog slechts vier personen waarvan het te goed groter was dan de schuld. Namelijk de schachtmaker Pieter Witstert, die, alles samengerekend, 200 lb. bezat; zijn te goed beliep 185 lb., en zijn schulden 156 lb. (bijlage, 3). De messenmaker Hannekin Michiel Meeuszone, wiens bezit gerekend werd op 234 lb., had geen schulden, maar een te goed van 120 lb. (bijlage, 7). We kunnen er nog de kleermaker Gossin Everwyn bijvoegen, die 44 lb. bezat en veel te goed had van geleverd werk (bijlage, 16). Een van de gijzelaars die te Gent verbleven, namelijk Jacop den Buersemaker, bezat 72 lb.; zijn te goed beliep 42 lb. 10 s. tegen over een schuld van 24 lb. 12 s. (bijlage, 9).

In al de andere inventarissen overtreffen de schulden het te goed. De poorter Daniel van Poperinge, waarvan het

zuiver bezit 744 lb. bedroeg, had een te goed van 664 lb. 16 s. en voor 1269 lb. 16 s. schulden (bijlage 2). Het bezit van den brouwer Matthys Bouds werd geschat op 410 lb., na aftrek van 216 lb. schuld (V, 12). De vleeshouwer Jan van Moerkerke had, na afrekening van 230 lb. 8 s. schuld, nog een bezit van 324 lb.; ook de meid was niet betaald en had 12 lb. te goed (bijlage 6). De schipper Jan van Biervliet, bij wie het zuiver bezit geschat werd op 240 lb., had een te goed van 784 lb. 16 s., tegen over een schuld van 2458 lb. 4 s. (bijlage 8). De schrijnwerker Pieter van Lembeke bezat 144 lb., na afrekening van 60 lb. schuld (V, 7); en de kleermaker Jan Schyne, die aangeschreven stond met veel schulden, bezat evenveel (IV, 28). Een wever, Willem Maes, met een zuiver bezit van 132 lb., had ook veel schulden (IV, 30). Jan de Haze hezat 120 lb., na aftrek van 48 lb. schuld (IV, 3). Een ander wever, Pieter de Grave, had voor 168 lb. schulden, zijn zuiver bezit beliep 120 lb. (bijlage 17). Bij den tegeldekker Willem Dankaerd, met een bezit van 84 lb., waren ook veel schulden vermeld (III, 15). De kinderen van de gestorven bakker Bazelis de Mets verzaakten aan de erfenis van hun vader, omdat er te veel schulden waren; deze erfenis werd dan verkocht aan vreemden voor 42 lb. (II, 88). De makelaar Willem van den Paradise, waarvan het zuiver bezit geschat werd op 48 lb., had voor 108 lb. schulden (bijlage 13). Mathieus Christiaens, gesneuveld te Rozebeke, bezat ook 48 lb., zijn te goed bedroeg 19 lb., en zijn schuld 187 lb. 4 s. (IV, 42). De zouthandelaar Jan Keyser, met een schuld van 281 lb. 8 s., bezat slechts 30 lb. (bijlage 15). De gevluchte opstandeling Jan Ekaerd had 300 lb. schuld en zijn bezit bedroeg slechts 20 lb. (III, 8). Willem van de Capelle uit Zuid-Beveland, die ook gevlucht was, had 18 lb. schuld, zijn zuiver bezit bedroeg slechts 8 lb. (III, 17). De paternoster-maker Jacob Baervoet, die een inboedel bezat van 84 lb., werd na aftrek van de schulden geschat op 10 lb. (bijlage 31).

Van een weduwe, waarvan de man Jan Sappe te Rozebeke sneuvelde, en die daarna zelf overleed zonder erfgenamen, werden de meubels verkocht voor 22 lb. 4 s. De schulden bedroegen 11 lb. 8 s., de te betalen huishuur 1 lb. 9 s., de uitvaart 2 lb. 15 s., het loon van de personen die ze verpleegd hadden in haar ziekte 1 lb. 10 s., en de kosten van doodkist en graf 1 lb. 4 s. Voor de graaf bleven slechts 3 lb. 18 s. over (IV, 44).

De gevluchte smid Pieter Coukermoes had 165 lb. schuld; de helft van zijn meubels en zijn smisalaam konden geen koper vinden omdat er te veel schuld was (bijlage 26). Om dezelfde reden werd geen betaling geeist van de erfgenamen van de onthoofde Jacop Hoeme (II, 12). Dit gebeurde ook met het goed van Gheraert Quintin, Coppin van Stookevelt en Clays Vyd (IV, 39, bijlage 33, en II, 21).

VII. WOONPLAATS VAN DE OPSTANDELINGEN.

Voor zover het mogelijk was, heb ik nagegaan waar de personen woonden, waarvan het goed verbeurd werd.

Voor zes en zestig personen kon de woonplaats gevonden worden. Wat hierbij opvalt is dat de negentien wevers niet ver van de vesting woonden²¹, dus op een zekere afstand van het centrum van de stad. We vinden er twee vermeld op de vesting zonder nadere bepaling, namelijk Jan Kiel (IV, 36) en Heinric Dominus (IV, 49). Eén op de vesting tussen de Smede- en Ezelpoorten: Pauwels Storem (III, 2). Vijf bij de Ezelpoort, waarvan vier te Cattevoorde (in de omgeving van de huidige Raam- en Gieterijstraten): Pieterkin en Gillekin Perbome (VI, 7); Willem Roegiers (bijlage 18) en Pieter van der Sloot (IV, 55, 56); en één in de Ezelstraat, namelijk Clays van den Boongarde (bijlage 19). Twee bij de Smedenpoort, namelijk Jan van de Walle in de Kleine Sint-Janstraat

(21) Volgens J. Gailliard, *De ambachten en neringen van Brugge*, Tweede deel, Brugge, 1854, bl 60, werden de linnenwevers vroeger *vestenaren* genoemd, omdat ze meest allen beneden de stadsvestingen woonden.

(IV, 20) en Pieter de Grave in Sint-Maartensbilk (bijlage 17). Vijf bij de Gentpoort : Willem Maes bachten Leestkin (Boninvest ; — IV, 30), Pieter Annys in de Vylrestrate (Violierstraat ; — IV, 66), Jan den Clerc op Boninwal (Gapaardstraat ; — IV, 65), Heinric den Wale in de Clouhamerstrate (Jacobijnessenstraat ; — V, 16), en Gheeraerd de Buc, linnenwever, in de Oude Gentweg (III, 13). Twee bij de Komvest : Michiel Dume, bij het Sinte Claraklooster (Sinte-Clarastraat ; — V, 23), en Clais den Neve in de Bалиestraat (IV, 73). Eén bij de Dampoort : Roeger den Grooten bachten Stuvemberg (tussen de Snaggaerdstraat en de Dampoort ; — IV, 71, 72). En tot slot één bij de Kruispoort, namelijk Jan de Lepelare in de Ser Zegherstrate (Kwekersstraat ; — IV, 58).

Van de twee volders woonde de ene, Lamsin Smet, in Groeninge (IV, 68, 69) en de andere Gillis van Zynghem bachten Walle (Walplaats en -straat ; zie bijlage 21).

Van de drie timmerlieden woonde Jan Brune op het Sint-Jacobplein (VI, 5), Jacop van den Werve in de Nieuwe Zac (Zakske ; — III, 11), en Gheeraert de Wulf op de Steenhoudersdijk (IV, 26).

De wielmaker Paselin Capellaen woonde op het Zand (Vrijdagmarkt ; — II, 76) ; de smid Jan Zuutvoet in de Minderbroedersstraat (V, 12) ; de messenmaker Hannekin Michiel Meuszzone in de Zwarte Leertouwersstraat (bijlage 7), evenals de tegeldekker Willem Dankaerd (III, 15). De metsersknaap Pieter Loys woonde op Stuvemberg (IV, 6), evenals de kleermaker Jan Schyne (IV, 28) en de schoenmaker Jan Otte (IV, 34). De paternostermaker Jacob Baervoet woonde in de Carmersstraat (bijlage 31) en de oude kleerkoper Willem Brantin in de Moerstraat (bijlage 23). De barbier Willem Staessin woonde in de Korte Winkel (bijlage 10), de kaarsgieter Lauwers van Coolkerke bij de Predikheren (tussen de Langestraat en de Predikherenrei ; —

bijlage 14), en de vleeshouwer Jan van Moerkerke achter Sint-Salvators (bijlage 6).

We kennen de woonplaats van twee hosteliers : Joris van Roengeville woonde in de Naaldenstraat (bijlage 4) en Pieter Huereel in de Vlamingstraat (bijlage 5). De makelaar Willem van den Paradise verbleef in de Langestraat (bijlage 13). De houder van een badstoof, Jan Hellin, woonde in de Moerstraat (bijlage 34). De zouthandelaar Jan Keyser woonde bij de Eekhoutbrug, waarschijnlijk op de Rozenhoedkaai, die vroeger Zoutdijk heete (bijlage 15). De schipper Jan van Biervliet was gevestigd op de Potterierei (bijlage 8) en de brouwer Mathys Bouts in de Noordzandstraat (IV, 46).

De bleker Coppin van Stokevelt woonde buiten de Katelynepoort, langs de huidige Steenbrugse Wandeling, bij Scrybome (Lappersfort) (bijlage 33). Wouter de Puud, die waarschijnlijk hovenier was, daar er twee spaden vermeld staan onder zijn arm bezit, woonde in het Zandstraatje (verdwenen in de hovingen van het groot Seminarie op de Potterierei ; — bijlage 27).

Meester Jacob Scotelare, stadspensionnaris en koopman, woonde in de Lange Winkel (Spanjaardsstraat ; — V, 24) en de stadsklerk Gillis de Hond in de Steenstraat (VI, 6).

De lijnwaadhandelaar Pieter de Winter, die tot kapitein van de stad aangesteld werd door Filips van Artevelde, woonde in de Oude Burg (VI, 2). We kennen de woonplaats van drie gijzelaars die te Gent moesten verantwoorden voor hun stad, en die tot de vooraanstaande burgers behoorden : Daniel van Poperinge woonde op de Vrijdagmarkt (bijlage 2), Willem Snellaers in de Oude Zak, op den hoek van de Leeuwenstraat (IV, 9), en Pieter Witstert in de Hallestraat (bijlage 3).

De andere Bruggelingen vermeld in de verbeurdverklaringen en waarvan we de woonplaats kennen, waren Arnout Algote, in de Kandelaarstraat (IV, 38) ; Mathys

den Brunen in de Oude Gentweg (IV, 43, 44); Mathieus Christiaens in de Maagdenstraat (IV, 42), Willem van Damme in de Eekhoutstraat (IV, 60); Clais metten Gelde in de Sint-Gillisdorpstraat (V, 18); Jan Godscalcs in de Smoutstrate (nu verdwenen, ze liep van de Oude Zak naar de Beenhouwersstraat; — IV, 43); Mactild Janszoens in de Willemijnendreef (IV, 24); Augustijn de Moor in de Wulfhage (Wulfhage- of Beenhouwersstraat; — V, 9); Pieter Quaethane in de Hauwerstraat (IV, 57); Hannekin van Ramsbeke bachten Walle (Walplaats of -straat; — IV, 67); Pieter van Risele in de Sint-Amandstraat (IV, 59); Michiel Scaerlaken in de Zilverstraat (IV, 54); Clais Slimpin op de Vlamingdam (V, 10, 14); Pieter van der Stove op de Steenhouwersdijk (V, 19); Jan Telre in de Hauwerstraat (IV, 70); en Jan van Tielt op Scottendijc (Sinte-Annarei; — I, 41).

VIII. OPSTANDELINGEN DIE EEN POLITIEKE ROL SPEELDEN VOOR 1382.

De terechtgestelde Jan Alout, wiens weduwe een transactie sloot over zijn goed voor 144 lb. en 3 marc 9 lood zilver, was in 1378 tweemaal belast met een zending door de stad; eerst naar de werken van het nieuwe kanaal naar de Leie te Sint-Joris-ten-Distel en daarna naar de graaf²².

De gebannen schipper Jan van Biervliet, was schepen van Brugge in 1378-1379 en 1381-1383²³.

De terechtgestelde schoenmaker Jan Brand, wiens bezit verkocht werd voor 138 lb., was in 1379 schaarwetter²⁴.

(22) Rekening I, n^{rs} 45 en 62. L. Gilliodts, *Inventaire des Archives de la Ville de Bruges*, IIe deel, bl. 370 en 373.

(23) Zie bijlage n^r 8 en L. Gilliodts, *Inventaire*, II, bl. 365 en 407.

(24) Rek. II, n^r 10; en *Inventaire*, II, bl. 393.

De gevluchte Jacob de Brauwere, wiens bezit geschonken werd aan de keukenmeester van de graaf, werd in 1378 als afgevaardigde van de stad gezonden naar de graaf en in 1380 naar Gent ²⁵.

Jacop van der Colve, voor wie de baljuw twee schulden ontving en veel zilverwerk verkocht, samen voor 1442 lb. 7 s., was in 1380 afgevaardigde van de stad te Gent ²⁶.

De gesneuvele timmerman, Jan de Crooc, over wiens goed een transactie gesloten werd voor 96 lb., maakte in 1378 deel uit van een Brugse deputatie naar de graaf; later was hij kapitein van 25 serjanten in het beleg van Oudenaarde ²⁷.

De gevluchte scheerder Jacob Dankaed, wiens goed verkocht werd voor 54 lb., was in 1379 vaandrig en in 1381 kapitein van serjanten te Kortrijk ²⁸.

De gesneuvelde wever Jacop de Hont, over wiens goed een transactie gesloten werd voor 18 lb., was in 1381 schepen van de stad ²⁹.

Jan f. Clais, die sneuvelde te Rozebeke, en wiens bezit verkocht werd voor 12 lb., was in 1378 dizenier bij het beleg van Oudenaarde ³⁰.

De zouthandelaar Jan Keyser, die sneuvelde te Rozebeke, maakte in 1378 deel uit van een Brugse deputatie bij de graaf te Dendermonde ³¹.

De gevluchte huidevetter Jan de Vos, bij wie huiden en alaan verkocht werden voor 230 lb. 16 s., was in 1379 belast met het voeren van onderhandelingen met de graaf; in 1381 bekleedde hij het ambt van thesaurier van de stad Brugge ³².

De gevluchte wever Lodewijc de Vos, waar het meeste

(25) Rek. II, 87; en *Invent.*, II, bl. 312 en 387.

(26) Rek. II, 141 en 142; en *Invent.*, II, bl. 385 en 386.

(27) Rek. I, 22; en *Invent.*, II, bl. 373 en 374.

(28) Rek. II, 97; en *Invent.*, II, bl. 376, 391, 401 en 409.

(29) Rek. II, 129; en *Invent.*, II, bl. 407.

(30) Rek. II, 128; en *Invent.*, II, bl. 390.

(31) Zie bijlage, n° 15; en *Invent.*, II, bl. 373.

(32) Rek. I, 24; Rek. II, 85; en *Invent.*, II, bl. 373 en 407.

goed gestolen was en het overige verkocht werd voor 26 lb. 8 s., was raadsheer van de stad in 1378 en 1381³³. In de lijst der Brugse wevers staat hij vermeld als « dher Lodewijc de Vos » ; hij was dus waarschijnlijk geen gewone wever, maar een ondernemer³⁴.

De gebannen mercenier Pieter van der Zole, wiens vrouw later vluchtte naar Gent, en bij wie voor 120 lb. goed verbeurd werd, was in 1381 een van de hoofden van de stad Brugge³⁵.

IX. ANDERE INLICHTINGEN.

1. *Ambachtsgerief.*

In de inventarissen staan slechts weinig vermeldingen van ambachtsgerief.

Pieter de Winter, door Filips van Artevelde tot kapitein van Brugge aangesteld, was lijnwaadkoopman. Zijn vrouw had een verkoopstal in de halle, waar men 3116 ellen lijnwaad vond. Bij de kraan lagen twee vaten wede waarmee het lijnwaad blauwgeverfd werd, en die aan Pieter toebehoorden (I, 52 ; IV, 15).

Jan van Varsenare was lakenkoopman, die zijn lakens deed bewerken door ambachtslieden. Zo werden twee lakens aangeslagen bij Jan den Quinkel die ze bewerkte en als loon 7 lb. 4 s. ontving (I, 57).

De stadspensionaris Jacob Scotelare was zeer rijk. Hij bezat talrijke huizen, want vier stadswerklieden waren belast met het schatten en het verkavelen van deze huizen. Van hem werd zeem verbeurd en hij bezat een verkoopstal in de

(33) Rek. II, 77 ; en *Invent.*, II, bl. 467.

(34) Zie H. van Werveke, *De koopman-ondernemer en de ondernemer in de Vlaamsche lakennijverheid van de middeleeuwen*. Kon. Vlaamsche Academie van België. Mededeeling van de Klasse der Letteren. VIII, n° 4. 1946.

(35) Reken. II, 2 ; Rek. V, 3 ; en *Invent.*, II, bl. 467.

kruidhalle, die verkocht werd aan zijn vrouw voor 180 lb.³⁶

In de inventarissen der wevers, vinden we slechts eenmaal drie weefgetouwen en dan nog bij een lijnwaadwever Willem Roegiers, die in een strooien huisje woonde te Cattevoorde, en wiens bezit geraamd werd op 22 lb. (bijlage 18). De wever Pieter de Grave, die een bezit had van 180 lb., bezat twee weefgetouwen (bijlage 17). Clays van den Boongaerde bezat één weefgetouw (bijlage 19); Jan Kiel een weefgetouw en veel stukken van oude weefgetouwen (IV, 36); en Willem Maes een oud gebroken weefgetouw (IV, 30).

Van de huidevetters bezat Jan Ryckolf 100 huiden in een put (bijlage 12), en Jan de Vos slechts 12 huiden die gereed waren en verkocht werden tegen 15 lb. 12 s. per stuk (I, 24); later werden de overige huiden en het ambachtsgerief verkocht voor 216 lb. (II, 85).

De schoenmaker Pieter Daniels, die een weduwe naliet met zeven kindertjes, bezat 61 paar schoenen, twee paar overschoenen, veel leesten en een weinig leder (bijlage 30).

Bij de grauwwerker Jacob van Orchies werd een vat met 42 temmer (van 40 stuks) zweedse vellen en 23 temmer schevenessen (een soort pelsen) verkocht (II, 150).

Bij de brouwer Mathys Bouts werd het gebrouwd bier, na aftrek van de kosten, geschat op 61 lb. (I, 9). De arme bakker Jan de Grote bezat slechts wat meel en wat brandhout (bijlage 25). De kaarsgieter Lauwers van Coolkerke bezat veel roeten kaarsen (bijlage 14).

Bij twee smeden wordt het smisgereedschap vermeld; voor Jan Zuutvoet «de smesse, 3 hanebilte, de allame vander smesse, de slypstenen, 2 vaten ozemonts (Zweeds ijzer), 12

---

(36) Rekening IV, uitgaven; en II, 135. In de Kruidhalle werden vooral producten uit Zuid-Europa verkocht: as, tin, vijgen, garen, zeem, Spaanse wol (deze was van mindere hoedanigheid en werd daarom verwezen naar de Kruidhalle). Het reglement van de Kruidhalle, uit het jaar 1304, staat afgedrukt in het derde deel van het *Hansisches Urkundenbuch*, onder n° 624.

roeden yzers», alsook een verkoopstal in de « meshalle » (V, 12) ; bij Pieter Coukermoes vinden we een aambeeld, het smisgereedschap, een deel hoefijzers, twee tangen en 26 « kaerven » of kerfstokken waarop de schuld ingekerfd stond voor het beslaan van de paarden van 26 klanten, alsook voor 12 lb. kolen (bijlage 26). Bij de messenmaker Hannekin Michiel Meeuszone, die naar Gent gevlucht was nadat zijn vader te Rozebeke sneuvelde, was er een smis met het messenmakers gereedschap en vier slijpstenen ; in afwezigheid van Hannekin, werd het werk voortgezet door een kleine knecht (bijlage 7 ; I, 4).

De paternostermaker Jacob Baervoet bezat een slijpsteen (bijlage 31). De draaier Stevin van Anderne had veel doodkisten en veel andere kisten, waarop hij veel schuldig stond (bijlage 24).

De schipper Jan van Biervliet bezat zeven « scuten », waarvan enkele in slechten staat (bijlage 8) ; ook de brouwer Mathys Bouts bezat een oud slecht schip (IV, 46).

Bij de schachtmaker Pieter Witstert vond men een deel schachten van lanssen, alsook snoeren, misschien voor bogen (bijlage 3).

Jan Pillaerd was waarschijnlijk wijnhandelaar, want zijn vrouw sloot een transactie met de baljuw voor 60 lb., en daarbij een vat wijn van Ostie geleverd aan de keuken van de graaf (I, 3).

Bij de ketelslager Pieter Roels werd zijn goed verkocht voor 54 lb., en daarenboven voor 22 lb. 4 s. keukengerief, « hallame van der cokene », te leveren aan de graaf (II, 29).

Wouter de Puud, die waarschijnlijk hovenier was, bezat twee spaden (bijlage 27).

Van twee opstandelingen had de vrouw een eigen beroep. Deze van de wever Jan de Clerc, die sneuvelde te Rozebeke, was « hoenrecutsighe » ; ze verkocht dus hoenders (IV, 17).

En de weduwe van Quintin Raes, die buiten de vesting woonde, en op het land van de Karthuizers twee lijnen (29 a. 49 ca.) oude meekrappen bezat, was een « melkighe » ; ze had twee kleine kinderen van haar eerste echtgenoot, waaraan ze, over hun vaders deel, 36 lb. schuldig was. Haar gerief bestond uit « vele melctubben (melktonnen) ende melcteelen (melkvaten) » (IV, 18).

De hostelier Joris van Roengeville bezat een boek (Bijlage 4).

2. Zilver.

Het zilver dat gevonden werd bij de opstandelingen was zeer gezocht. Van Jacob van der Colve werden 89 marc en 9 lood geleverd aan het grafelijk hof (II, 142), evenals het zilverwerk van mevrouw van Straten (II, uitgaven).

De « financemeester » kocht van het verbeurd zilver 43 marc en 11 ½ lood tegen 5 lb. 16 s. de marc, en daarna nog 28 marc, samen voor 504 lb. (I, 51). Bij Jan Alout werd een overeenkomst gesloten tussen de vrouw en de baljuw voor 144 lb. en 3 marc en 9 lood zilver (I, 45, 62). Bij de teerlingmaker Michiel Ruekelin vond men 24 marc en 4 lood zilver, waarvan er 9 marc en 9 lood verkocht werden als aandeel van de graaf, tegen 7 lb. 4 s. (I, 61).

3. Wapens.

Drie Brugse burgers bezaten een volledige wapenrusting.

De poorter Willem Koucke beschikte over een pantser, twee scheenplaten, een helm met zijstukken, twee handschoenen, een tweesnijdende strijdbijl en een zwaard (Bijlage 1).

De hostelier Pieter Huerel bezat een voetboog, een helm, vier zwaarden, twee paar « balancheron » (?), een paar achterlappen en twee ijzeren kousen (Bijlage 5).

Bij de poorter Jacob de Buersemaker vond men een pantserhemd, een borstplaat, een ketelhelm met een « hontsknevelare » (?), een paar scheenplaten, een paar ijzeren handschoenen, een zwaard en een strijdbijl (Bijlage 9).

4. *Verdere Inlichtingen.*

In de taverne van de gevluhte Oosterling Heinric Herbrecht, die ook wijn geleverd had aan de stad, werden 28.200 miten kleingeld gevonden. De baljuw verkocht deze per gewicht aan de « joncwvyn » of meiden van de Sint-Donaasen O. L. Vrouwkerken, die ze kochten tegen een lb. parisise het pond gewicht. Voor deze prijs waren ze gewoon het offergeld uit hun kerken af te kopen (II, 148, 139).

Niet al het verbeurde goed werd verkocht. Het achtergelaten goed van Loys Borchgraven werd geschonken aan zijn vrouw en zijn knecht (II, 75). Het goed van Jacob de Brauwere werd geschonken aan een van de keukenmeesters van de graaf (II, 87). De roerende goederen van de kaarsgieter Lauwers van Coolkerke werden geschonken aan de vrouw en aan de kinderen; alleen het huis werd verkocht (bijlage 14).

X. BIJLAGEN.

Enkele Boedelinventarissen.

Over de meubels en de klederen van onze veertiende eeuwse voorouders weten we zeer weinig. In de baljuwrekeningen treft men soms inventarissen aan van het goed van bastaards of van vreemdelingen die stierven zonder erfgenamen. Het zijn gewoonlijk arme mensen.

In de rekeningen van de verbeurde goederen vinden we inventarissen van het bezit zowel van rijke als van arme opstandelingen. We krijgen er een volledig overzicht van het bezit van de verscheidene klassen der Brugse bevolking. Wat ons opvalt is het gemis aan die kleinigheden die onze huiskring gezellig maken, namelijk beelden, prenten, enz.

De rekeningen der verbeurde goederen en de slotsom van ieder verbeurdverklaring werden opgemaakt in ponden (lb.), schellingen (s.) en deniers (d.) pesis, het twaalfde deel van de ponden, schellingen en deniers groten (gro.).

Enkele van de gebruikte vaktermen werden opgenomen in een kort glossarium. Voor verscheidene termen echter kon de betekenis niet gevonden worden.

A. INBOEDEL'S VAN RIJKE INWONERS.

1. Willem Koucke, poorter.

Willem Koucke poortere in Brucghe, gheboren vut Inghland, gestorven.

Ghearresterd onder zine weduwe, mits dat sine aeldingers Inghelschen zijn, de pertseelen hier naer volghende. Eerst in ghelde 30 lb. groten. Item in zelve 1 scale, 1 pladin nap. Item in wullen ontrent 8 lb. gro. Item 1 stoop flessche, 1 vierendeel flessche, 1 pinte flessche. Item 2 tenin stopen, 5 vierendele, 2 candelaren, een groot beckin. Item 5 scrinen onder cleene ende groot, 3 lisen, eene cleene beckin. Item eenen pansier, 2 pipen, 1 huve met kaken. Item 2 handscoen, eene baerdhaex, een zwaerd. Item 6 bedden onder quaet ende goet, alle ghestoffert elc naer zijnre waerde, 1 lettelkin houdt, 1 lettelkin torven, 6 boffetten. Item 2 frox die der weduwe zijn ende 3 caproenen zonder knoppen. Item 't huus daer soe in woend ende 't half huus der naest. Item 2 witte ketelen, 2 zwarte ketelen ende 1 mottaline potten, 1 spit, 2 wenders, 2 staelysers. Item 18 sticken scotelen onder cleene ende groet. Item eenen zac meels. Item eenen omhanc omtrent der vrouwen bedde. Item 4 bandleederen, 16 zittcussens. Item 1 flessche van 2 stopen. Item 4 oorcussens cleene, 3 zetele. Item 2 taflen 4 scraghen. Item so es men der voorseider weduwen sculdich also soe verclaerde ende over gaf. Eerst Jan van Bouchoute 50 lb. gro. Item Jan uten Rosen 4 lb. 16 s. gro. Item Jan Woesteland te Brucghe 50 s. gro. Item Olevier Rijcquaerd te Brucghe 40 s. gro. Item Jan Volpond te Brucghe 19 lb. gro. Item de joncvrouwe Lotiers weduwe 6 lb. 6 s. gro. Item der vrouwe Scouthetens te Brucghe 14 s. gro. Item de vrouwe vander Noordpale te Brucghe 10 lb. gro. Item Olevier de Conine te Brucghe 11 lb. 5 s. gro. Item Jan f. Symoens te Brucghe 5 lb. 10 s. gro. Item Gillis vander Velde te Brucghe 4 lb. 6 s. gro.

Ende dit eist de voorseide weduwe sculdich es :

Eerst Lambrecht Buswoerden 26 lb. 8 s. gro. Item Adame Goriyens

45 lb. gro. Item den zelven Adame 20 lb. gro. Item joncvrouwe Boelres van huushuereu 28 s. gro. Item Janne Herlym 2 lb. gro. Item Janne den Dievel 30 s. gro.

Vercocht mijns heeren deel van al desen pertselen Janne der weduwe svorseits Willems, mits dat zoe blijft in alle de sculden die de voorseide Willem sculdich bleef, ghelijc dat verclaerst staet in ene cirographen, omme 600 lb.

Rekening IV, n^r 29.

2. *Daniel van Poperinghe, poorter.*

Van den goede Daniels van Poperinghe, ghiselle te Ghend ende van danen ghetrocken in Zeelant daer hi es ghestorven als fugityf om causen van moyten.

Eerst ene heltscede van enen huus staende bi der Vrydachmaerct, daer de weduwe tsvorseyts Daniels nu wuent met 52 s. gro ewelyc cheins der ute ghaende, al gheheel ende metten landcheinse diere ute ghaet, die de weduwe also soe seit niet ne weet. Item 2 andere husen staende in de Dweerstrate met 53 s. gro. 's iaers ewelyc cheins ende metten landcheinse der ute ghaende. Item 1 ander huus staende inde Zuudsandstrate, naesten Jans huus vanden Popeliere of een zide ende Willems Backers huus of ander zide, mit 15 s. gro. 's iaers ewelyc cheins der ute ghaende. Item de helt van eenre love staende up de Reye tusscen der Noortsantbrughe ende der Zuutsantbrughe, metten landchense diere ute ghaet, die men niet ne weet. Item twee cameren staende in Sinte Trudenstraetkin bider veste metten laste. Item 1 huus in Groeninghe metten laste. Item 20 s. gro. 's iaers ervelike an 1 huus staende inde Zuudsantstrate, toe behorende Gillis den Proost. Item 4 s. gro. 's iaers eweliker renten an 1 huus bi den Westvleeschuse. Item in baterien de werde van 18 lb. gro. Item in tinninnen werke, selvere ende cledere ghepryst 18 lb. gro. Item de bedden ende 't lynwaed van den huus ghepryst 5 lb. gro. Item 't facelment achter huse van bedden, scrinen, banken, stoelen, taflen, scraghen ende ander plonder ghepryst 30 s. gro. Ende met 55 lb. ende 8 s. gro van insculden. Ende dese pertselen belast met 105 lb. 16 s. gro. van uutsculden naer 't overgheven van der wedewen.

Vercocht myns heren deel van al desen vorseiden paertselen der weduwen tsvorseyts Daniels, met dat soe blyft in de scult, om 372 lb.

Rekening V, n^r 11.

3. Pieter Witstert, schachtmaker.

Van den kindren Pieters Witsterts van tsvorseits Pieters goede, ghebannen van moyten bi der wet van Brucghe. Eerst 1 huus staende naester niewer halle upten houc van enen denen straetkinne, met 12 s. 6 d. gro. 's iaers der utegaende. Ende die t'achtere van 4 jaren. Jtem 't sestendedeel ende 't vier ende twintichste deel van enen huus daer naest. Jtem drie vierendeel an een huus ten Hoye metten laste die men niet ne weet als noch. Jtem 't huus daer hi wuende staende an den wissel, te sinen live om 4 lb. gro. 's iaers te betaelne die van Sinte Donaes, daer of es men hemleden 't achter 7 lb. gro. en varync noch 4 lb. gro. Jtem 1 bedde alsoo 't staet, 1 mans froc, 1 vrouwen voeders, 1 vrouwen froc met saye ghevoedert, 1 dobbele clocke, 1 vrouwen roc, 1 deel gharens, 1 grote scrine, 7 cleene beddekinne, 6 paer slaepplakene, 2 flasschen, 2 vierendele, 1 mortier, 1 quade scaperade, 2 paer scraghen, 1 staelysere, 1 yser wendepanne, 1 lavoer, 16 stix scotelen, platelen ende sausieren, 1 tinnin stoop, 1 vrouwen riemkin sonder smelt met selvere beslegghen, 1 quæt scrinekin, 1 bedde cleet, 3 cussinne, 1 fortsierkin, 6 oorcussinne, 8 stix scolakene ende dwalen, 1 wit ketel, 3 zwarte ketels, 4 mottalinne potten, 1 quæt bekin, 1 tafle, 1 tinnin zoutvat, 1 deel scuppen, 1 deel scachten van glavien, vele ouder futselinghe, 1 deel Poperinxer matten, 1 deel sneesen. Met 14 lb. gro. van insculden die hem der stede Brucghe sculdich es, ende noch Clais de Smet 20 s. gro. Ende Griele Toolnaers 10 s. gro. Jtem es de vorseide Pieter sculdich den wesen Jans Smouters 10 lb. gro. ghewedt als weseghelt. Jtem Jan den Smoutere 3 lb. gro. Ende an dese vorseide paertselen hebben de kinder Pieter Witsterts vorseit de helt, want sy met hem saten onverdeelt van haerre moeder doot. Voord staet de vorseide Pieter allene in calaengen van 30 lb. gro. jeghen Janne van Thorout ende sinen gheselle diene verborgheden dat hi te Riselle trecken soude ende daer bliven te myns heren wille, als hi quam van Ghent ute sinen gheselscepe, 't welke hi niet ne vulquam ende trac wech sonder oorlof, daer of de borghen ghecalengiert waren. Ende zij vermeiten hem up de wet van Brucghe dat hise scadeloos beloofde te quitene.

Ontfanghen van myns heeren dele van desen vorseiden paertselen, vercocht Copkinne ende Hannekinne, svorseits Pieters kinderen, de welke bliven in allen laste ende uutsculden ende insculden: 100 lb. *Rekening V, nr. 21.*

4. *Joris van Roengeville, hostelier.*

Joris van Roengeville, bedraghen van conspiracien, ghevloen.

Zijn wijf hier over ghegheven. Eerst sine stede staende in de Naeltstrate bi Jacops van Aertrike, daerin ghearrestert : eerst jn de slaep camere een groot breed bedde ghestoffeirt metten ombancke, eenen zetel, een cleene scrinekin, 2 lisen, 1 vondtafle, eenen voetbooghe, 12 cussene met aermen ghewrocht, 1 drichoir, een coufer, een scrinekin met 2 laden, 1 coetse met eenen smalen bedde, 3 bandederen, 3 oorcussene, een sticke lakens, 1 kemmeneel. Jtem in een ander camer : 8 bedden met coetsen ende met datter toe behoord. Jtem noch in een andere camer 7 bedden. Jtem noch in een ander camer 1 beddekin ghestoffeirt, een handvat, een lijs, 1 tafle, 2 scrage. Jtem in ander camer 2 bedden ghestoffeirt, eenen zetel, 1 tafle, 2 scraghen. Jtem noch in twe andere cameren 8 bedden. Jtem in de kokene 4 motalinne potten, 5 akers, 5 pannen, 2 yseren speten, 2 roosters, een hancyser, 2 staelyseren, 1 scaprade, 1 docke, 3 dosinen teninswerx, 2 grote pannen. Jtem in de spende : 1 scaprade, 1 scrine, 3 vierendelen, eenen stoop, 4 flesschen, 12 stix scolakene, 12 stic dwalen, 6 candelaers. Jtem beneden jnt zaelkin : 1 tafle, 2 scraghen, 1 lijs, 1 drechoir, eenen bouc, 3 handvaten, 3 beckine, een bang, 6 kemeneelen. In den vloer beneden : 1 lijs, 1 tafle, 2 scraghen, eenen zetel, 1 dritsoir, 3 bancken. Jtem 2 faelgen. Jtem 18 boffetten.

Vercocht mijns heeren deel van desen paercelen den wive 's vorseits Joris mits dat sce bleef in de scult omme 744 lb.

Rekening III, n° 16.

5. *Pieter Huerel, hostelier.*

Pieter Huerel, wonende ten Hane in de Vlaminchstrate, ghevloen ende gheruumt.

Eerst thuus ten Hane daer hi woenden, met 113 lb. 10 s. parisiss 's iaers ervelike uitgaende. Jtem met 48 lb. par. 's iaers uitgaende ten live van ..... Jtem met 48 lb. par. 's iaers der uitgaende ten live van ....., ende dese laetste 48 lb. of te lossene den denier omme 10 als hi wille dies 't huus es. Jtem 8 teninne kannen elc van 4 stopen, 7 flesschen van 2 stopen, een flessche van eenen stope, 9 stopen, 4 pinte, 6 andere flasscen, 12 vierendeel, 9 bekinne, 3 handvaten, 1 loodin lavoir, 10 pannen met oren, 3 crauwels, 4 yserinne lepefen, 2 visch pannen, 3 kettelen, 3 yserinne speyten, 2 moertieren, 2 wenders ende 2 capmessen.

Inde kuckenne : 4 staelysere 5 roosters, vive mottaline potten, 6 douzouinen sausieren, 30 diepe holle scotelen, 4 dousinen platelen, 26 andere platelen, 6 grote platelen, 2 hollen teelen, 4 tenine standers, 4 flasschen elke van tweeken stooopen, 4 andere flasschen, 3 vierendele, 14 stopen. Jtem 8 vierendele, 100 stocvisschen, 2 vaten beercorens, 1 tonnekin aysijns, eene cupe met ghesoutene vleesche, 1 lettelkin bootren in eene cupe, een cupe zouts. 16 scolakens, 16 dwalen ende 6 andere, 3 frox, 1 cuers, 2 faelgen, eene clocke, 3 parijsche candelaers, 2 witte cuelcten, 3 breede bedden, 4 paer breedden lijnlakenen, 11 smale bedden, 6 paer smaelle lijnlakens, 10 saergen, een ombanc al gheheel, 3 bandleedren, 12 cussene op de camere bachten. Jtem 2 blaauwe bandleedren, 2 saergen, 1 coetse, 2 witte cleedre, 2 lijsen, 2 branders, 3 scrinen, een drechoir, een banc, een pruische tafle, een foersierken, eenen mantele ghevoedert, 2 zeitels, 2 wambaissen, 1 taerge, 3 coetsen, 6 brootcoerve, een lijns, 2 tafelen, vier scragen, 2 branders, 3 dousinen cussene, eene scrine met roetinnenkersen, 2 branders, 1 tafele, 2 scragen, 4 bancken, een drechoir, 1 contoer, 2 vederieren, 12 scotelen, 7 stadelbarden, 1 scrine, 15 oercussenen, eene scrine met oude lijnwade, 2 bancken, een tonne met aerweten, 24 cussene van wapenen ende 3 bandleedren der toe, 4 nieuwe scolakene, 3 dwalen, 10 zelvevine scalen, eene dousine lepelen, 6 tafelen metten scragen, 4 lisen, een contoer, 4 tanghen, vele branders, 12 candelaers ende 3 groete branders, eenen voetboghe, 1 beckinneel, 4 zwaerde, 3 par balancheron, 1 par achterlappen, 2 yseren cousen. Jnt contoer vele dinx van specerijen, van brieven, van anderen dingen in cleene paertseelen, 1 metalline moortierkin; vele houdt, torve ende berninghe.

Vercocht mijns heeren deel, hute gedaen de helt van den huus die mijn heere behout metten laste, Marien's vooseits Pieters wive, mits dat soe blijft in uitsculden ende insculden omme 120 lb.

Rekening III, n° 6.

6. Jan van Moerkerke, vleeshouwer.

Jan van Moerkerke, een vleeshouwere, balling zijnde bij wetten, die weder jn cam binnen Lippins tiden; ende der naer, als mijn heere jnt land quam, vlo ende nu voer Yper lach metten viande.

Ghearesteed onder zijn wijf. Eerst eene stede staende basten Zinte Salvatoors bij mer vrouwen van Straten, met 12 s. groten 's iaers

erelike der uitgaende, van 4 jaren t'achter. Jtem 6 bedden ghestoffert. Jtem 5 scrinen, 4 lisen, een dritsoir, 3 taflen, 4 scragen, 2 tanghen, een staelyser, 2 ketelen, een flessche, een vierendeel, een dousine onder tenin scotelen, platelen ende sausieren.

Hier jeghen es Cateline 't wijf 't vorseits Jans sculdich Catelinen van den Dorne van weese goede 9 lb. groten, also zoe zeid. Jtem Claise den Man 30 s. gro. Jtem van biere 18 scilden. Jtem Betten haren joncwive 20 s. gro. Jtem Jacops weduwe van Roden 11 s. gr. Jtem der weduwen Clais van Moerkerke 6 lb. 13 s. gro.

Verocht mijns heeren deel Catelinen der weduwen, te Joorkins vorseits Jans kinds bouf, van desen pertseelen 162 lb.

Ende boven desen zeit de vorseide weduwe dat haer ghenome waren 2 coen ende 3 scapen, 4 tonne vetvischs ghehaelt bij Janne van Bassevelde ende costen 6 lb. 10 s. gro. Jtem 11 huden. Jtem so was der ghehaelt een pac met cleederen wel waerd zijnde 6 lb. gro.

Ende van desen pertselen so staet soe onverlet ende oec mijn heere om hec zijn deel te vervolghen an de ghenoen dit allende.

Rekening IV, n^r 31.

7. *Hannekin, Michiel Meeuszone, messenmaker.*

Hannekin, Michiel Meeuszone, messemakere, ghevloen ende ghe-ruumt jn Ghend.

Eerst ghearresteerd onder zine voechden de helt van eenen huus staende in de Zwarteleder Tauwersstrate, dat zeer oud es ende qualike te ghereke, met 5 s. gro. 's iaers der ute gaende. Jtem der in de smesse, de smedallame van eenen messemakere, 4 slijp stene onder cleene ende groot. Jtem een bedde van 9 vierendelen, 3 smalle beddekine, 1 dobbel clocke. Jtem eenen kerel met witten ghevoedert. Jtem een ydel clocke, 1 coetse, een scrine. Jtem noch een scrine derin 3 tennen vierendele, eenen stoop, 2 zoudvaten, 15 stix onder scotelen, platelen ende sausieren, 1 tafle, 2 scraghen. Jtem noch eene scrine, een brandere, 10 zitte cussene, een bandleed, 4 oorcussene, 2 saergen, 2 scolaken, 1 dwale, 1 overslop, 1 huve met laken, eenen buckelare. Jtem een pladin napkin. Jtem een cleene zilverin riemekin, 3 boffetten, 1 zetele, een beckin. Jtem es men hem sculdich in onghereeder sculden ghewet up chaerters 10 lb. gro. Ende es te wetene dat ter laester rekeninghe mijn heere gherekent was 7 lb. gro.. mids dat doe de knecht cleene was ende niemene.

Vercocht desen pertselen Jacop Meeus ende Willem Cambiere rechezweers van den vorseiden Hannekine, midts dat zij bliven in de scult omme 150 lb.

Rekening IV, n^r 32.

8. Jan van Biervliet, schipper.

Van den wive Jans van Biervliet, van 's vorseits Jans goede, ghebannen van moyten bider wet van Brughe. Eerst 1 huus staende up de Reye an Snacghaerts brughe, verbonden in 37 lb. gro. der up beset met enen chartere. Ende der ute ghaet 11 s. gro. 's iaers te landcheinse, t'achter van 4 jaren. Jtem 1 huus met enen hout thune, daer ute ghaet 45 s. gro. 's iaers ende men eist t'achter van 5 jaren. Jtem 1 alf huus 1 achtendeel min, staende an 't vorseide eerste huus metten landcheinse. Jtem 7 scuten som zere te broken. Jtem 3 1/2 lb. gro. lyfrenten te ver Marien syns wyfs live, beset up een quaet te broken huus al te vallen, daer men niet of ontfanghen also vorseit es. 3 lizen, 1 dretchoir, 1 scipscrine, 1 scaperade, 2 taflen, 1 zetel, 3 bedden, 2 lodine watervate, 1 tafle, 1 paer scraghen, 36 stix tins onder scotele ende platele, 1 flassche van 2 stopen, 1 tinnin stoop, 4 quade ketele, 2 mottalinne potten, 1 zetel, 2 scraghen, 1 tafelkin, 2 branders, 2 staelyseren, 1 roostere, 2 mortiere. Jtem bedden ghestoffeirt, 19 cussinne, 1 culcte, 1 cronekin, 3 oorcussinne, 1 mantel gevoedert met witten lakene, 5 paer lynlakene, 2 witte rox, 1 caproen ghevoedert met selverinnen knoppen, 1 stic lakens van 2 ellen, 3 oorcussinne, 2 saergen, 1 vrouwen mantele met witten lakene ghevoedert met selverinnen knoppen, 1 dobbble clocke, 1 ydele clocke, 1 yvorin knyf, 1 froc ghevoedert met ganetten, 1 beckinneel sonder baerd. Jtem noch 4 bedden ghestoffeirt ende vele cabels, repen, hout ende vele misseliker plonderinghen. Jtem 1 groot hoop gaerden. Jtem 65 lb. 7 s. gro. van insculden onder quade scult ende goede. Jtem 204 lb. 7 s. gro. in uitsculden.

Ontfangen van myns heren dele van al desen vorseiden paertselen midts dat zoe blijft in den last vander sculd: 120 lb.

Rekening V, n^r 13.

B. INBOEDEL'S VAN WELSTELLENDEN INWONERS.

9. *Jacob de Buersemaker, poorter.*

Van 't goed dat bleef bachten Jacob den Buersemakers, ghestorven binnen Ghend, in zijn ghiselschap.

Daer es een breed bedde met eenre coetsen ende datter toe behoord al ghestofferd, 2 ellen lakens ende een halve. Jtem eene scip scrine ende eene ander scrine. Jtem eene keerlijs, een ander lijs, met 2 bandleedren. Jtem 6 zittecussene, 3 boffetten, een vontafle, 1 ander tafle et 2 scraghen, eenen zetel, eenen brootcoorf, 1 scapraede, 1 bade cupe. Jtem tenin werc, 4 plateel, 2 sausieren, 1 lavoir, 1 beekin, 2 candelaers. Jtem 1 ysere flessche. Jtem 1 halsberghuel, 1 boorst plate, 1 ketelhoet met eenre hontsknevelare, 1 paer pipen, 1 paer platine handscoen, 1 zwaerd, 1 haex. Jtem een duust torve, 1 hondert berninchouds. Jtem 2 froox, 1 dobbel clocke. Jtem 1 ydel clocke, 1 paer cousen, 2 caproene.

Jtem so es men den vorseiden Jacoppe schuldich :

Eerst Godscalc Rommel jnt rode : 15 s. groten.

Jtem Jan Inghelken Nachtegalle : 6 s. groten.

Jtem graue rode : 4 s. groten.

Jtem Jacob Honderwaerf : 5 s. groten.

Jtem een Zoetkin : 3 s. 4 d. groten.

Jtem een Callekin : 3 s. groten.

Jtem Coppin Jakemarc : 2 s. groten.

Jtem Jan de Boortoen : 12 s. 6 d. gro.

Jtem Pieter Meeus : 1 lb. gro.

Dit es dat Jacob vorseyt sculdich was :

Eerst van huushueren van 2 jaren t'achter, loopt : 30 s. gro.

Jtem van 's Coninx ghelde : 5 s. gro.

Jtem van eenen bastaarden kinde dat Jacob vorseit achter hem heeft ghelaten en dat 's Conin zyn breed nu houden moet, betael der voestere : 6 s. gro.

Jtem eenen pelsse werkere betaelt eenen ouden scilt.

Vercocht 't recht dat myne here hier an adde Steven de Buersemakere 's voorseids Jacobs broudere omme : 36 lb.

Rekening IV, n^r 27.

10. *Willem Staessin, barbier.*

Willem Staessin de barbier, gheruumd van moyten.

Vonden ende ghearresterd onder zine wijf. Eerst zijn stedekin,

jn den Corten Winckel up de Reye met 17 lb. paris is t's iaers der uitaende. Jtem een ander stedekin bij S. Gillis met 6 camer en daer uute gaet 12 lb. paris is t's iaers, also men zaid. Jtem 3 zetelen, 4 boffetten, 3 beekine, 2 arme kannen, 1 mottaline pot, 2 kannen, 1 vierendeel, 1 staelyser, 1 tanghe, 4 coorte dwallen, 1 lijs, 1 banclleet, 6 cussine, 1 streckebedde, 1 tafle, 2 scragen, 4 setelen, 2 branders, 2 clocken, eene quade zwarte faelge, 2 scrinen, 2 smale bedden ghestoffert, 7 paer slaep lakene ander quaet ende goet. Jtem in die camer en bij S. Gillis : 2 edelike bedden, een saerge, 1 lijs, 1 vontafle, 3 scrinen, 2 zetelen ende 4 boffetten. Ende vele sculden die zij sculdich zijn.

Vercocht mijns heeren deel Margrieten 's voorseits Willems wive ende zinen kinderen, ter bede van buerchmeesters ende der camere van Brughe, mits dat zoe blijft jn de scult omme 8 lb. gro., valent 96 lb.

Rekening IV, n^r 25.

11. *Gheeraerd de Wulf, timmerman.*

Gheeraerd de Wulf, temmerman, doot. Ende 't seste deel van den goede daer naer hem bleef es verstoorven up Janne den Wulf zinen zone, ballinc van moyten.

Daer bleef eerst 2 husen staende ten Hoeye met 8 groten tsiaers landseins der ute gaende, jn 't een woend de weduwe, ende zoude ghelden te hueren omtrent 16 s. groten, 't andere es verhuerd omme 16 s. groten t's iaers. Jtem noch een ander huus staende up Steenhauwers dijc met 12 groten t's iaers der utegaende, ende ghelt te hueren 40 s. groten t's iaers. Jtem zo zijnre 2 smale bedden, 2 taflen, 2 scraghen, 3 stopen, 4 vierendele, 2 mottalinen potten, 2 lisen, 2 keminnelen, een beekin, 1 handvat, 2 pannen, 2 ketelen, omtrent 50 rauwe barden. Jtem 1 zetel, 2 scrinen, 6 oorcussine, 12 zittecussine, 2 banclleederen, 2 quade clocken, 1 mans karel. Jtem noch 2 bedden metten saergen, een oude plate ende 1 oude scoot. Jtem een quade roestighe ghorgiere, 4 paer slaep lakene. Jtem al Gherards temmerallame.

Allen desen paertselen van catelen uutghesteken d'husinge omme 36 scilde, dar of min heere ghebuerd 't sestendeel, loop 7 lb. 4 s. par. Dies behout min heere in den husinghe mitsgaders Jans vorseits seste deel.

Rekening IV, n^r 24.

C. INBOEDEL'S VAN KLEINE BURGERS.

12. *Jan Ryckolf, huidevetter.*

Jan Ryckolf, doot te Rosebeke.

Ghearresteerd onder zine weduwe omtrent een hondert huden lighende in eenen pit in de wette. Ende der up es hi vele sculdich also men zeit. Jtem 3 smale bedden met den slaep plakens ende 3 sargen, 6 cussene, een bancleet, eene scrine, eene zwarte faelge. Jtem eenen gevoederden froc, eenen stoop, 2 vierendeelen, 3 ketelen, een motalin pot, eene panne, een staelyser, een tafle, 4 scraghen, 12 stix onder scotelen, platelen ende saucieren.

Vercocht mijns heeren deel van desen paertselen den kinderen 's voorseids Jans ter beide van Pluenis Rijckolf, mits dat zij blijven in de scult, omme 28 lb.

Rekening IV, n^r 16.

13. *Willem van den Paradise, makelaar.*

Willem vanden Paradise, makelare, gheuisticijerd met den zwaerde.

Naer hem bleef eere stede met eenre woenste der naest, staenden tusschen der ouder Molembrugghen ende den Jacopinen, tusschen Michiels van Ysendicke ende Lauwers van Coolkerke, met 2 lb. gro. 's iaers uitgaende. Jtem noch met 40 s. gro. 's iaers uitgaende ten live van Janne Moermanne ende van zine wive. Eerst een ketele in een fournois, 4 andere kettels, 3 metaelline potten, 3 pannen, 3 beckine, 3 handvaten, 3 bedden, 4 coetsen, eenen omhanc, 2 ydele scrinen, eene scaprade, een drechoir, een deelkin zeems. Jtem so es de weduwe sculdich vanden cheinse van haren husen 9 lb. gro. ende ander sins vele ende soe heeft 4 cleene kinderkinne.

Vercocht mijns heeren deel der weduwen ter kinder bouf, mits dat soe blijft in de scult, ter bede van Zeger van Langhemaersch, omme 24 lb.

Rekening III, n^r 4.

14. *Lauwers van Coolkerke, kaarsgieter.*

Te Lauwers van Coolkerke, bi den Jacoppinen, gheruumt.

In eerste zijn huus staende bij den Jacoppinen. Jtem 4 bedden metten saergen der toe ende den slaep plakens, 5 oorcussene, 1 zwarte

faelge, 12 cussene, 2 bancleederen, een croneken, eene ombanc. Jtem de allamen van den keersambochte ende vele roetinnekersen ghemact, 2 bekinne, een lavoir, eene panne, 4 keytelen, 4 mottalinne potten; noch 2 pannen, 4 vierendele, eene pinte flessche, eene lanterne. Jtem scotelen, platelen ende saucieren 34 stix. Jtem 3 mortieren ende andere futselinghe achter husen.

Dese paertcelen van jnhaven ende cateylen waren alle ghelaten der weduwen ende den kinderen 's voorseits Lauwers, ute ghesteken de husinghen daer an mijn heere de heelt behoud, omme 24 lb.

Rekening IV, n^r 2.

15. Jan Keyser, zouthandelaar.

Van den goede Jan Keyzers doot te Rosebeke.

Jnt eerst 1 bedde van 2 ellen metten peluwen, 1 saerge ende de lijnlaken der toe, 1 coutse, 2 smale bedden elc van 7 vierendelen metten saerge ende slaplaken, 3 corcussens, 12 zittcussens, 2 banccleedren, 1 scrine, 2 quade scrinen, 1 hoenrekavie, 3 quade zetel, 6 boffetten, 1 banc, 1 clene lisekin, 2 ketele, 1 metalin poot, 1 mortier metten stocke, 1 yser standart, 1 handvat, 1 candelare, 1 stoopflessche, 1 vierendeel flessche, 1 pinte flessche, 2 tenine vierendelen, 1 holle scuettel, 2 telioren, 4 platelen, 8 clene holle scutelle, 4 sausiere, 1 yseren panne, 1 yseren spit, 2 tafelen ende andere futselinghe misselike; 2 scolaken, 2 dwalen, 6 zoudvaten, 3 lb. garens, 1 deel hounds, colen ende torven, 1 cort cleet, 1 froc, 2 rox, 1 cuers, 1 zwart faelge, 1 cloke, 1 half huus bider Eeckoud brugge met een pond groten 's iaers ende 50 groten 's iaers ervelicke der ute gaende.

Jtem es de voorseide weduwe sculdich: Eerst den kinderen Scovers 30 s. gro. sonder de bate. Jtem den kinderen f. ver Marien 2 lb. 8 s. gro. sonder der bate. Jtem den kinderen Henricx van der Lepen 38 s. gro. sonder der baten. Jtem Marien Dreyselars 2 lb. gro. Jtem der Willems Temmermans 6 lb. 8 s. gro. van zoute. Jtem Henric Soy 6 s. gro. van zoute. Jtem Clais Zeghers 19 s. gro. van soute. Jtem der vrouwe Temmermans 3 lb. 10 d. gro. van zoute. Jtem der joncvrouwen sVriesen 7 s. gro. Jtem te Biervliet, Jan Diedolf een pond gro. Jtem te Gillis Osten woord ich sculdich ter Licht Messe van hushueren 31 s. gro. ende 6 d. gro. Jtem te Jans van Roden van huushueren 36 s. gro. Jtem der vrouwe 's Oedemakers

van gheleenden ghelde 2 lb. gro. Jtem Reyniere van der Stichelen een pond gro. Jtem Jacob van Zomergem 17 s. gro. Jtem Jan den Heet 7 s. gro. Jtem Robrecht Baerd een pond groten.

Vercocht desen pertselen mijns heren deel der weduwe 's voorseits Jans ter kinder bouf omme 15 lb.

Rekening IV, n^r 39.

16. *Gossin Everwyn, klermaker.*

Gossin Everwijn die men heet Groote Gossin, sceppere, doot te Rosebeke.

Naer hem bleef eene weduwe, daer was vonden een groot bedde ghestoffeirt, 2 ander bedden, 3 scrinen, een lijs, eene dobbel clocke, eenen karel ghevoedert, 4 stix onder cleederen, 3 orcussene, 6 ander cussene, 2 banclcedren, 24 stix tins, 2 flesschen, 1 scaprade. Item so es men hem vele sculdich van werkene also men zeit.

Vercocht Catelinen der weduwen mijns heeren deel van desen, mits dat soe blijft in uut sculden ende insculden omme 22 lb.

Rekening III, n^r 5.

17. *Pieter de Grave, wever.*

Vanden goede bleven achter Pieter den Grave, wever, ghestorven in Brucghe, daer of ene wedewe bleef die de helt vanden goede behelt; ende vanden vorseiden Pietren waren aeldinghers Boudin de Grave ende Michiel de Grave, bede gheruumt van moyten, ende de kinderen Clais Keyzers die hi hadde bi vorseits Pieters zustere, zynde te Brucghe. Ghecalengiert te myns heren bouf de tweedeel die den vorseiden Boudinne ende Michiele ghebuerd zouden hebben, ciats te weitene: 1 huus staende upten Belic over de Vridachmaerct, belast met 3 lb. 12 s. parisis van renten der utgaende. Item twee clene husekinne der neffens staende belast met 40 s. par 's iaers der utgaende, ende al dese rente t' achtere van 4 jaren. 12 cussine, 3 lisen, 2 scrinen, 2 bedden, 2 saergen, 1 selverine scale, 3 mottalinne potten, 2 ketele, 20 sticke tins, 1 cort surcoot, 1 wit roc, 1 mantel, 1 failge, 2 weve ghetauwe, 2 bruxse lakene. Ende dese pertselen belast met 14 lb. gro. van uutsculden alzo bleec bi wetteliken chaerters.

Ontfangen van den dardendele van al desen pertselen, te myns heren bouf, vander vorseiden weduwen, mids dat soe blijft inde sculd: 60 lb.

Rekening V, n^r 4.

18. *Willem Roegiers, linnenwever.*

Willem Roegiers, lininwevere, doot te Rosebeke.

Lisabette sine weduwe ende zine kinderen besitten een stroyin huussekin staende voor de ramen te Cattevoorde. met 6 groeten 's iaers daer utegaende 3 quade bedden, 1 scolaken, eene dwale, een zwaert faelgekin, een vrouwen lanleed ghevoedert, een cort cleet met eenren quaden voederse, een tafle, 2 scraghen, een paer lijnlakene, een mottallin pot, 2 zwarte ketolen, eenen moortier, een vischpaen, 4 tenine scotelen, 3 lininne weveghetauwen.

Vercocht mijns heeren deel van desen paercelen der weduwen ende den kinderen, mits dat zij bliven inde scult, omme 22 lb.

Rekening IV, n^r 12.

* *D. ARME INBOEDEL.*19. *Clays van de Boongaerde, wever.*

Clays van den Boongaerde, wevere, doot te Rosebeke.

Ghearresteerd onder sine weduwe 1 wevers ytauwe, 2 scapraden, een staelyser, eenen ketel, 1 banc, 1 tanghe, 6 stix tenin scotelen ende saussieren, een lijs, een beddekin 2 paer slaep lakene, eene clocke, 2 frox, een odelijc husekin staende in de Esel strate met 11 s. groten t's iaers erveliker der uutgaende. Ende de weduwe es vele sculdich also die ghebueren zeiden.

Vercocht dese paerselen Willemme 's voorseits Clays broeder, mids dat hi blijft in de scult, omme 9 lb.

Rekening IV, n^r 21.

20. *Jan Claroud, wever.*

Jan Claroud, een wevere, doot.

1 quade scaprade, eene lijs, eene cavie eene zeitel, een beddekin ghestoffeirt, een zwaert ketelkin, een vontafelkin, 2 boffetten, noch 2 beddekine, een scrine, 1 lanterne, vive zittecussene, eenen roc, een dobbele cloke, een cuers, een lijnlaken, eenen witten roc ende eenen caproen.

Vercocht de helt van desen paertselen der weduwen Jans voorseits, mits dat zoe blijft in uutsulden ende insulden, omme 4 lb.

Rekening III, n^r 7

21. *Gillis van Zyngheem, volder.*

Gillis van Zyngheem, volder, doot te Rosebeke.

Eerst een camerkin daer hi in woende bachten Walle. Een lijs, een scaprade, eenen zetel, eenen kerel, eenen moortier, 2 boffetten, twee beddekinen een scrinekin, 2 mottaline potten, eene vierendeel flessche, eene pinte flessche, een tafle, 2 scraghen, 2 oorcussine, 2 mannen frox, eenen caproen, 2 dwalken, 1 scrinekin, eenen teninen beker. Ende hier so hebben sine kinderkinen de helt van haer moeders doot.

Verocht van desen paerselen mijns heeren deel den kinderkinen mits dat zij bliven in de scult omme 9 lb.

Rekening IV, n^r 4.

22. *Jan Gaweloos, volder.*

Jan Gaweloos, volre, doot te Rosebeke.

Vonden onder sine weduwe eenen vrouwen roc, een caproen met amaensen, 3 tenin vierendele, eenen stoop, een beckine, 3 cleene flesschelkinen, 2 quade lisen, 2 oude scrinen, een vontafle, 4 boffetten, 6 quade zittcussine, 1 smal beddekinen met eenre coetsen.

Verocht mijns heeren deel van desen paerselen der weduwen svoorseits Jans mits dat soe blijft in de scult omme 3 lb.

Rekening IV, n^r 16.

23. *Willem Brantin, oude klederkoper.*

Int eerste Willem Brantin, oude cleedercopere, ghevloen; zijn wijf thuis, zijdent wech ghetrucken.

Een huus daer hi woende, staende in de Moerstrate, daer up Willem de Backere heift 16 s. gro. 's iaers erveliker. Item in den vloer een scrine ende oude cleederen daer in eene lys, eene vondtafle, 4 boffetten, een scaprade, 12 cussene ende een banpleed. In de camere een bedde ghestoffeirt, eenen ombanc, eenen zetel, 2 lisen, eene scrine, 4 dwallen, een ghevoedert cleet, een scolaken, 2 metaline potten, 4 ketelen, eene panne, eene stop, twee virendielle, 6 scotelen, 8 sausieren, eenen brander, 1 staelyser, een tanghe, 2 scraghen ende een tafle.

Als dit goet eerst ghearresteert was, doe bleef d' wijf t' huus ende zident als d' wijf van den gonen de ghebannen waren of gheruumd ooc ghebannen waren, doe vlo d' wijf; ende zoe dede al 't meeste deel wech.

Verocht dat van desen voorseiden pertseelen van cateylen bleven es, uute ghedaen den huus dat blijft buten, Riquaerde van Ypre omme 12 lb.

Rekening III, n^r 1.

24. *Stevin van Anderne, houtdraaier.*

Stevin van Anderne, een drayere, doot te Rosebeke.

Ghearresteerd onder de weduwe 2 bedden, 2 paer slaep plakene, een vrouwen froc, een suercoot ghevoedert, een tafle, 2 scraghen, een scolaken, 1 dwale, 1 motaline pot, 1 ketel, 1 panne, 1 scrine ende andere messelike huusallame van clenen prise. Item vele doot kisten ende een deel vardere, daer of de weduwe vele sculdich es also die ghebueys zeiden.

Verocht dese paertseelen Cateline zijne weduwen, te zijns kinds boeuf, omme 10 lb., mids dat soe blijft in de scult.

Rekening IV, n^r 22.

25. *Jan Grote, bakker.*

Van Jans Groten goede, een backer, doot te Rosebeke in causen van moyten.

Clare sine weduwe bleef bezittende: Eerst 300 risen. Item 1 $\frac{1}{2}$ hoed rughins meeils; een bedde van 2 ellen metten saergen, 2 slaep plakens. Item 2 smale beddekine, 2 witte ketelen, eenen zwarten ketel, eenen vierendeel flessche. Item 2 tenne vierendelen, 2 lisen, een calvekin, 9 kueyden toelen. Item so es haer Jan van Bellemgheem sculdich 6 s. gro. Ende zoe es noch vele meer sculdich also zoe zeid.

Verocht mijns heeren deel Claren zijne weduwen, mits dat soe blijft in de scult, omme 12 lb.

Rekening IV, n^r 35.

26. *Pieter Coukermoes, smid.*

Pieter Coukermoes, de smet, gheruumd en ghevloen.

Vonden ende ghearresteerd onder zijn wijf in 't huus daer hi woende, toebehorende Gheraerd vander Roede. Eerst 2 hanebilt, de smessallame, een moortier, 16 sticken onder scotelen ende saucieren. Item 2 lisen, een deel houf yzers, 2 tanghen, 1 ketel. Item 1 bedden ghestoffert. Item 1 scrine daer in eene vrouwen cleet, 1 pelse.

Item 1 tafle, 2 scraghen, 12 cussene, 4 bancleederen, 2 dwaelkin, 2 scoenlaenkine. Item 3 quade beddekine gestoffert. Item 26 kaerven daeran ghekarven zijn de scult van beslane. Item een deel colen waerd zijnde ontrent 1 lb. gro. Ende hier jegen zeit de weduwe dat zoe sculdich es van huusueren van twee jaren ende een half t' achter, loopt 8 lb. 15 s. gro. Item Gillise haren knape van sinen dienste 5 lb. gro. Item van smede colen.

Vercocht van desen paertselen mijns heeren deel Claren 's vorseits Pieters wive te Claikins bouf 's vorseits Pieters kind omme.

Rekening IV, n^r 34 bis.

27. *Wouter de Puud, hovenier.*

Wouter de Puud, doot te Rosebeke.

Daer es bleven eene weduwe ; daer zijn een husekin en vive quade camerkinne staende over Snaggaerdsbrughe bij Stuvenberghe in 't zantstratekin. Ende zijn alle te vallen met 22 s. 6. d. gro. 's iaers uitgaende, 3 beddekine, 8 cussene, 1 oorcussene, 2 zetelen, 2 spaden.

Van desen paertseelen vercocht myns heren deel Marien der weduwen ende den kinderen, mits dat soe blijft in uitsculden ende insculden, omme 10 lb.

Rekening III, n^r 9.

28. *Jan Andries, gareelkruijer.*

Jan Andries, gareelkruder, doot te Comene.

Marie de weduwe bezit 2 cleene lijsen, een tafle, 2 scraghen, 2 zetele, een keminneel, 5 beddekine metten coetsen ghestofferd. Item 3 bedden, een lijns, een beddekin in den vloer, een beckin, een lavoijr, 2 pannen, eene scaprade, eene scrine, vijf boffetten, een lijnssekin, twee vierendelen, 8 scotelen, 8 platelen, 9 saussieren.

Vercocht dese paertselen der weduwen ende de kinkeren, mids dat zij blif inde sculden, omme 9 lb.

Rekening IV, n^r 10.

29. *Pauwels Scaukaerd, kortewagenkruijer.*

Pauwels Scaukaerd, cordewaghencrudere, doot te Rosebeke.

Daer es bleven eene weduwe ; daer zijn paertselen van huusalliamen :

eerst een beddekin, 1 lijs, 1 scrine, 1 stoop, 1 vierendeel, vive zittcussene, 3 boffetten ende een oorcussene.

Dese paertseelen vercocht Jhanen der weduwen, mits dat zoe blijft in uutsculden ende insculden, omme 3 lb.

Rekening III, n^r 10.

30. *Pieter Daniels, schoenmaker.*

Pieter Daniels, de cordewanier, doot te Rosebeke.

Eerst de weduwe ende 7 kindrekine. Daer es bleven 61 paer scoen, 3 paer galoetsen ende vele leesten, een lettelkin leders, 23 stix scotelen ende platelen, twe coperinne candelaers, 2 scraghen, 1 tafle, 2 lisen, 1 scaparde, 1 beckin, 2 ketelen, 2 potten, 1 drechoir, 3 bedden, 1 zwart faelgekin, 1 banclleet, 1 lijs, 7 zittcussene, een zelverin riemkin, eenen zelveren zeghel. Ende hier up es de weduwe sculdich den kinderen Jans Valkenaers 8 lb. gro. weesenghels, also het bleec by eenen tsaertere.

Vercocht mijns heeren deel van desen paercelen Agnieten der weduwen Pieters vorseit omme 4 lb.

Rekening III, n^r 12.

31. *Jacob Baervoet, paternostermaker.*

Jacob Baervoet, pater noster maker, doot te Rosebeke.

Cateline zine weduwe ende de kinderen beseitten een huus staende in de Caermerstrate, dat qualike te reke es ; ende daer gaet vute 2 lb. groten t's iaers ende ooc 35 groten te landseinse ; men es tachtete van der rente 7 lb. groten. Item 2 bedden, 3 scrinen, eene faelge, eene cleene fortsierkin, een oorcussin, een lijs, eenen froc ghevoedert, 8 sittcussine, eenen slijpsteen, een paer slaeplakens, 20 sticken tenins werx, een vierendeel flessche, eene stop, eenen staenden candelare, eenen ketel, 2 potten, een tafle, 2 scragen, een scolaken.

Vercocht dese perselen Marien zijntre weduwen ende den kindren, mits dat sij bliven in de scult, omme 5 lb.

Rekening IV, n^r 7.

32. *Willem Tanken, bontweker.*

Van de catelen vonden int thuus Willem Tanken, peletier, ghe-ruumd ende zijn wijf naer hem ghebannen ;

dats te wetene : 7 beddekin, 1 paer quade slaplaken, 2 scrine

2 lisen, 2 taflen, 4 scarghen, 2 keminielle, een deels houdt ende toerve.

Vercocht desen pertselen bi prise om 12 lb.

Rekening IV, n^r 40.

33. *Coppin van Stookevelt, bleker.*

Coppin van Stookevelt, wonende buten Screybome, 1 blekere doot te Rosebeke.

Ghearresteerd onder zine weduwe : 2 ketelen, 2 scrinen, 3 vieren-
cielen, 6 stix onder scotelen, platelen, 2 beddekine met den slaep-
lakenen ende den saergen, 2 quade lijnsen. Item so es de weduwe
sculdich haren kinderen weeskine 3 lb. groten up saerters, de die
vogheden togheden. Item de heelt van eenen husekine staende bij
der olimuelne buten Screybome.

Vercocht al dese paertseelen der weduwen mids dat soe blijft omme.

Rekening IV, n^r 19.

E. INBOEDEL VAN EEN BADSTOOF.

Over de badstoven, zie L. Gilliodts, *Inventaire des Archives de la Ville de Bruges*, deel *Introduction*, blz. 458-463 ; en de inboedel van een badstoof op bl. 461 aldaar.

34. *Jan Hellin, dagloner.*

Jan Hellin, winnebrood, doot te Rosebeke.

Naer hem warden vonden in den vloer van den huus daer hij woonden, staenden in de Moerstrate, hem niet toebehorende. In 't eerste een cavie, eene scaprade, eene yserinne panne, eenen moertier, 3 cleene herine pannekine, eene zwart ketel, een tafelkin, een vischpaen, 3 teninne stoope 5 flesschen, 3 vierendelen, 6 quade ketelen dienende ter stove bouf, eene lijns, 1 scrine, 20 smale bedden onder goede ende quaeden, 26 cleene oorcussene, een lavoit. Item in andere camere : een lijns, 6 boffetten, eene scaprade, eene tafle, 2 scraghen, 2 zetels, 2 branders, 1 ydeel scrine, eenen metaline candelare, 2 roosters, 2 staelysers ende andere futselinghe achter huse. Hier es bleven eene weduwe die presenterde in waers te doene dat soe sculdich es, daerof Daniel vanden Clite van huushueren 9 lb. gro., ende oec noch vele elre grote scult sculdich.

Vercocht mijns heeren deel der weduwen, mits dat zoe blijft in uitsculden ende insculden, omme : 24 lb.

Rekening III, n^r 3.

GLOSSARIUM.

- Achterlappen : Deel van een wapenrusting.
 Aker : Emmer.
 Allame : Ambachtsgereedschap.
 Baerdhaecx : Tweesnijdende strijdbijl.
 Bancleed : Tapijt.
 Bard : Plank.
 Batterie : Keukengerief.
 Beckin : Waskom.
 Beckineel : Helm.
 Beercorens : Een soort vat ?
 Boffet : Buffet.
 Brander : Haardijzer waarop het hout brandt.
 Buckelare : Boekel.
 Docke : Blok.
 Dritoisr : Buffet.
 Dwale : Handdoek.
 Elle : Lengtemaat van ca. 70 cm.
 Facelment : Vaatwerk.
 Faelge : Sluier, mantel.
 Flesschen : Niet uit glas, maar uit tin of hout.
 Fortsier : Met ijzer beslagen koffer.
 Fournois : Fornois.
 Froc : Overkleed.
 Galoetse : Overschoe.
 Ganetten : Voeder (fra. doublure).
 Ghorgiere : Halsstuk van een wapenrusting.
 Halsberguel : Pantserhemd.
 Herine : Geel koper.
 Huve : Hoed, helm.
 Insulden : Te goed.
 Camer : Huisje met één plaats.
 Caproen : Hoofddecksel.
 Kavie : Hok, kastje.
 Kemineel : Schouwstuk in den haard.
 Kerel : Overkleed.
 Clocke : Mantel.
 Knyf : Dolk.

Koetse : Scoort ligbed. « Een lijsbedde metter coetsen » (IV, 9). In het *Livre des Mestiers* f° 2 v. in fine « onder u bedde ghebreect eene coetse ». Een koetse schijnt dus een soort bedbak te zijn, die onder het bed geplaatst werd en waarop de matras lag. De koetse werd ook zonder bed, als slaapstede gebruikt.

Couse : IJzeren beenbekleding (wapenrusting).

Crauwel : Vleeshaak, haardhaak.

Cuelcte : Gestikte deken.

Cuers : Korte pels ?

Lavoir : Waskom, waskuip.

Lis : Bank met kasten.

Love : Schuur, afdak.

Marc : Gewicht voor het zilver = 6 onsen of 3 lood.

Mottalin : Van metaal, meest gebruikt voor koperen keukengerief.

Nap : Drinkschaal.

Ombanc : Gordijn.

Overslop : Overtrek.

Pansier : Pantser.

Pinte : ca. 1/2 liter.

Pipe : Arm- of scheenplaat (wapenrusting).

Pladin nap : Essenhouten drinkschaal.

Plate : Borstharnas.

Platele : Platte schotel.

Plonder : Kleine huisraad.

Saerge : Deken.

Scaprade : Kast voor vaatwerk.

Scolaken : Tafellaken.

Scrine : Kist, kast.

Scult : Te goed of schuld.

Smelt : Email.

Sneese : Snoer.

Spende : Spinde, etenskast, voorraadkamer.

Spete, Speyte, Spit : Braadspit.

Stadelbard : Breede bijl.

Staelyser : Haardijzer waarop de potten geplaatst worden.

Stoop : ca. 2 liters (4 pinten).

Streckebedde : Ligbed.

Suercot : Wijd overkleed.

Taerge : Schild.

Taloor : Bord.

Teele : Bord.

Utsculden : Schuld.

Vederiere : Gordijn, zonneblind.

Vierendeel : Inhoudsmaat van 2 pinten (ca. 1 liter) ; lengtemaat $\frac{1}{4}$ van een elle (ca. 17 cm.).

Vischspaen : Vislepel

Voederse : Bont (fra. fourrure).

Vontafel : Tafel uit een stuk. De andere tafels bestonden uit een tafelblad en twee schragen.

Wambais : Wambuis, kledingstuk dat het bovenlijf bedekt.

Wardecuers : Wambuis, wapenrok.

Wender : IJzer waarmede men het braadspit omdraait.

Winnebrood : Dagloner.

Munten.

1 lb. groten = 12 lb. parisis.

1 oude of Vlaamse scild = 2 lb. 4 s. parisis.

Jos. De Smet.